

Å R A V
O M T A N K E

Åke Sundvall AB 2017

–

akesundvall.se

Karlsbodavägen 9–11

168 67 Bromma

75 år av omtanke

Redaktör: Therese Johansson

Art Director: Christoffer Granström

Skribenter: Anna Thanner

Daniel Cederlund

Josefin Svenberg

Producerad av Oh My!

ohmy.nu

–

Tryckt av DanagårdLiTHO

danagardlitho.se

Kvarteret Gullvivan

–
År 1970

Foto: Privat

Intro	Förord	9
	Byggt av Omtanke	10

1942–1978	Historiska händelser 1942–1978	14
	Pionjären bryter ny mark	16

1978–1993	Historiska händelser 1978–1993	26
	Bröderna expanderar i högt tempo	28
	Kvarteret Gelbgjutaren	34
	Kvarteret Vallonsmidet	38

Familjen Sundvall	44
-------------------	----

1993–2004	Historiska händelser 1993–2004	58
	Från krasch till comeback	60
	Kvarteret Farao	66
	Stallmästaregården	70

2004–I dag	Historiska händelser från 2004–I dag	78
	Starten på en ny era	80
	Kvarteret Barnmorskan	90
	Skagershuett	94
	Slutord	102
	Projekt genom historien	104

Förord

Varken vår far Åke eller vi själva hade som målsättning att vi skulle börja arbeta i familjeföretaget efter att vi tagit examen. Pappa såg fram emot pensionen 1978 då han planerade att lägga ner företaget och i lugn och ro blicka tillbaka på sin framgångsrika karriär. Men i efterdyningarna av miljonprogrammet och lågkonjunkturen i mitten av 70-talet hade vi båda svårt att skaffa jobb, och fick då möjlighet att tillfälligt försörja oss som bland annat arbetsledare på våra entreprenader.

VÅR FARS PLÖTSLIGA insjuknande 1977 och hastiga bortgång tog oss på sängen. Strax innan han gick bort hann dock vi fyra syskon diskutera företagets framtid. Det gemensamma beslutet blev att vi, Bengt och Göran, skulle ta över byggbolaget efter vår far.

Vi drev det vidare med arbetschefen Bengt Andersson som då hade arbetat i företaget i 20 år. Det blev en lyckad ledningsgrupp där Bengts erfarenhet och våra ambitioner lyfte företaget till nya nivåer både vad gällde entreprenader och fastighetsinvesteringar.

Vi vill framföra våra varmaste tack till Bengt Andersson och alla andra duktiga och lojala medarbetare som har hjälpt oss att bygga vidare på vår fars skapelse. Vi har skapat detta tillsammans med stor framgång – men också väldiga motgångar. Men under alla år har trivseln funnits i företaget och skratten har varit många!

Nu börjar den tredje generationen i familjen ta vid. Detta har växt fram av egen kraft och utan pekpinna från oss. Mycket glädjande förstås, men också med respekt för alla faror som lurar. Viktigt för oss är att vi-känslan och arbetsglädjen aldrig lämnar företaget och att Åke Sundvall ständigt utvecklas tillsammans med våra duktiga medarbetare.

Vi känner fortfarande stor glädje i att delta i företagets utveckling och alla dess projekt. När vi nu står vid ett 75-årsjubileum börjar vi självklart reflektera över såväl framtiden som det som varit. Vi vill därför avsluta med att citera några tänkvärda ord ur vår farmors brev från den 8 januari 1938, som skrevs till vår far på hans 25-årsdag:

*”Jag önskar dig hälsa,
lycka och framgång genom livet.
Men må du alltid tänka först
och handla sedan
så att du ej
behöver gå igenom
allt för stora missräkningar
här i livet.
Om skalken locka dig
så följ icke.”*

Vår förhoppning är att det personliga engagemanget, glädjen, ambitionen, lyhördheten, ansvarstagandet och det gamla rejäla handslaget ska fortsätta vara ledstjärnor i vårt företag.

Bengt & Göran Sundvall
Stockholm 2017

Ända sedan Åke Sundvall startades för 75 år sedan har vi tagit hand om och byggt hus utifrån en och samma idé: att de ska hålla länge, sätta prägel på kvarteret och få människor att trivas.

Byggt av Omtanke

Åke Sundvall AB

–

Antal anställda: Cirka 80.
Priser: Årets Byggnad 2014, Årets Stockholmsbyggnad 2014, Huddinge kommuns Skönhetspris 2014, Årets Stockholmsbyggnad 2011, Solna stadsmiljöpris 2001, Stockholms läns hembygdsförbunds pris 2000.

ALLT BÖRJADE 1942. Då startade Åke Sundvall det som i dag är ett tredje generationens familjeföretag med visionen att skapa stadens mest omtyckta områden. Under den första tiden bedrevs verksamheten i blygsam skala med nyproduktion av bostadshus, men växte i takt med företagets rykte om hög byggkvalitet och ansvarstagande.

Kvalitetstänkande och personligt engagemang har alltid varit vår ledstjärna. I våra bostadsprojekt utgår vi från varje plats unika förutsättningar för att skapa den byggnad som tillför staden största möjliga värde i form av arkitektur, boendemiljö och social och ekologisk hållbarhet. För att lyckas genomföra vår idé är det en sak vi alltid sätter främst, oavsett

om det handlar om små detaljer eller stora visioner – omtanke.

Omtanke om husen. Att de byggs med kunskap och skicklighet och tas om hand med omsorg, så att de lever och håller år efter år efter år.

Omtanke om staden och kvarteret. Att husen är vackra och funktionella och att de tillför någonting extra till området de befinner sig i.

Omtanke om dig som bor i våra hus. Att du och din familj kan växa och utvecklas i ett modernt, funktionellt och problemfritt boende som åldras med värdighet.

Den första logotypen

–

Fastighetsskötaren Lasse Öhrström under arbetet med kvarteret Statären. Bredvid syns lastbilen med Åke Sundvalls första logotyp.

Foto: Privat

1942

1978

Månlandningen

20 juli 1969 Apollo 11 genomför den första bemannade landningen på månen med besättningen Neil Armstrong, Buzz Aldrin och Michael Collins.

Foto: NASA

FRED CHARTER MÅNLANDNING OLJEKRIS

1942–1978

Miljonprogrammet

1965 Miljonprogrammet klubbas. Det ska byggas en miljon bostäder på tio år för att avhjälpa den sedan 1950-talet rådande bostadsbristen, avskaffa trångboddheten och höja bostadsstandarden.

Foto: Holger Ellgaard

Från andra världskrigets slut och folkhemmets födelse, genom ABC-städer och tunnelbanebyggande, via miljonprogram och första steget på månen, vidare till oljekriser och den första persondatorn. En tidsepok på 36 år, sprängfylld med händelser som kom att forma såväl byggbranschen som världen i stort radikalt.

- 1942: Mörkret lägger sig över Sverige. All offentlig belysning inskränks och reklamskyltarna släcks. Det är världskrig och fastän Sverige står utanför är åren fram till freden präglade av rädsla och ransonering.
- 1945: Fred! Kungsgatan i Stockholm fylls av jublande folkmassor med viftande flaggor. Efter sex krigsår kunde Sverige äntligen andas ut.
- 1947: SAAB:s första personbil, SAAB 92, visas. Samma år förbjuder regeringen bilkörning på söndagar för att minska den dyra bensinimporten.
- 1954: Vällingby centrum invigs och blir Sveriges första ABC-stad där arbetsplatser, bostäder och centrum ska finnas i samma område.
- 1955: Första svenska charterresan ankommer till Mallorca – början på en ny era där svenskarna börjar få smak för semester på sydligare breddgrader.

- 1959: 45 sekunder in i tredje rondan träffas världsmästaren Floyd av Ingos raka höger. Efter ytterligare sex nedslagningar bryter domaren matchen och Ingemar Johansson blir världsmästare.
- 1966: Första sändningen med färg-tv i Sverige, fyra år efter det legendariska aprilskämtet som fick svenskarna att klippa sönder nylonstrumpor och fästa över tv-apparaten för att få färgbild.
- 1973: Oljekrisen gör att lågkonjunktur utbryter i världen. Bostadsproduktionen sjunker och till en följd av det även sysselsättningen i byggbranschen vilket leder till hög arbetslöshet.
- 1974: Abba vinner såväl Melodifestivalen som Eurovision Song Contest med "Waterloo". Den första av Sveriges numera sex segrar i tävlingen.
- 1978: Polisen stormar det ockuperade kvarteret Mullvaden på Södermalm där ett 100-tal ungdomar flyttat in i fyra rivningshotade hus.

Året är 1942. Andra världskriget härjar och Europa brinner vid Sveriges gränser. Åke Sundvall är vid den tiden 29 år och bestämmer sig trots oron i världen att starta egen byggverksamhet. Ett beslut som lade grunden till vad som skulle bli en hel koncern som i dag drivs av två söner och fyra barnbarn.

Pionjären bryter ny mark

1942

–

Åke Sundvall var en entreprenör ända ut i fingerspetsarna och startade sin egen byggfirma 1942, mitt under det brinnande kriget.

ÅKE SUNDVALL FÖDDES 1913 och växte upp på Karlbergsvägen i Stockholm. Han och hustrun Ann-Marie, byggmästardotter från Kalmar, fick fyra barn och 14 barnbarn. Sönerna Bengt och Göran, födda 1947 respektive 1952, började i mitten på 70-talet jobba i företaget och tog över verksamheten efter Åkes bortgång 1978. De minns en far som satte lojaliteten främst.

– Han var en riktig entreprenör som hade en stor tro på sin egen förmåga, något som troligen också banade väg för hans framgång. Han var en god familjefar som tidigt präntade in vi-känslan hos oss. Både mamma och pappa predikade ofta om sammanhållning, att ställa upp för varandra i både med- och motgång. Lojalitet har alltid varit viktigt i både familjen och företaget.

Bengt och Göran berättar om en driven entreprenör som visste vad han ville. Efter byggnadsingenjörsutbildningen började Åke på 1930-talet jobba som arbetsledare på ett par byggfirmor, men kände tidigt att han ville starta eget. Under kriget blev han inkallad och byggde stridsvärn i Norrland, och smög igång den egna verksamheten 1942.

Samma år bygger han sitt första hus på Vegagatan i Sundbyberg. Han lyckas hitta en borgenär till projektet men måste sälja fastigheten när den är färdigställd. För pengarna köper han en ny tomt på Fredsgatan i Sundbyberg där han uppför en hyresfastighet som han kommer att behålla resten av sitt liv.

– Det var tufft att komma igång med entreprenadverksamhet på den tiden och det var svårt

Åke Sundvall

–

Grundaren i egen hög person. Åke Sundvall i det gamla huvudkontoret på Alviksvägen i Bromma som funnits i företagets ägo sedan 1956.

Foto: Privat

Bromma utrikeshall

Åke Sundvall räknade hem sin första större entreprenad vid köksbordet år 1945, i konkurrens med över 25 andra byggföretag. Den nya utrikeshallen på Bromma flygplats såg snart dagens ljus.

Foto: Privat

att ställa garantier. Ofta var det leverantörer såsom brädgårdarna och järnvaruhandlarna som gick i borgen för byggarna. I pappas fall var det AB Karl Ekesiöö och Sigvard Carlssons Järn. De fick goda marginaler på sina leveranser så båda parter var nöjda, berättar Bengt och Göran.

Första kontoret låg på Kungsgatan 29 i centrala Stockholm, och både Åke och Ann-Marie upplevde den historiska freden den 7 maj 1945 direkt från kontorsfönstret. Den tyska krigsmakten hade kapitulerat och Kungsgatan fylldes av jublande folkmassor med viftande flaggor. Freden skulle bana väg för ett ljusare och mer optimistiskt samhälle med ökad ekonomisk tillväxt. Nu skulle välfärden börja byggas upp och en blomstrande era för byggbranschen tog vid. Något som skulle märkas inte minst i Åke Sundvalls firma.

– Den första större entreprenaden räknades hem vid köksbordet år 1945 i konkurrens med över 25 andra byggföretag. Det var den nya utrikeshallen på Bromma flygplats. Jobbet gick bra och Bromma flygplats förblev en återkommande arbetsplats ända fram till slutet av 60-talet, berättar Bengt.

På 1950-talet var det full fart i firman. Det rullade på med nyproduktion av bostäder med HSB och Familjebostäder som stora beställare, skolor, sjukhus och diverse ombyggnationer. Största bygguppdraget var drygt 200 lägenheter i Farsta, ett nytt modernt område som växte fram under den tiden. År 1957 var firman som störst med ett par hundra personer anställda – en milstolpe då företaget hade flyttat till ett större kontor på Alviksvägen 43 i Bromma.

– Pappa byggde företrädesvis på entreprenad åt olika beställare, men även för egen förvaltning i mindre skala. Han gillade nog mest tävlingen – att vinna uppdragen och ro dem i land med bästa möjliga resultat. Han var omtyckt i branschen och ansedd som en rejäl karl med ett ärligt handslag. Det visade inte minst serviceuppdraget åt Familjebostäder som började på 40-talet och följde med ända in på 2000-talet, säger Bengt.

På 1950-talet blev Åke god vän med Tore Wretman, något som skulle öppna upp för många projekt på restaurangerna Riche, Operakällaren, Diana, Victoria och Stallmästaregården. En prestigekund som skulle komma att ge jobb i decennier framöver.

Ann-Marie Sundvall

Mamma Mia! Åkes hustru Ann-Marie var en enande kraft i familjen Sundvall. Hon skötte barn och hem, höll ihop släkten och fick många gånger rycka in och hjälpa till i familjeföretaget när det krisade.

Foto: Privat

7 maj 1945

Glädjeyra på Kungsgatan! I myllret finns Åke och Ann-Marie som genom fönstret från sitt första kontor slänger ut konfetti och viftar med flaggor för att fira freden.

Högdalens Centrum

–

År: 1963

Foto: Privat

Operakällarens veranda

–

År: 1974

Foto: Privat

Björn "Nalle" Wallsten

– Kamrer Björn "Nalle" Wallsten jobbade i företaget från 1946 fram till sin pensionering 1984. Han var byggnadsingenjör men fick tidigt ansvaret för administration och redovisning. Nalle höll en pedantisk ordning i räkenskaperna, och skrivbordet lämnades varje dag helt rent förutom den gröna dagboken. Han var trofast med en stor portion humor och en god vän till familjen.

Foto: Privat

– På 60- och 70-talet sommarjobbade jag och Bengt bland annat på Tore Wretmans restauranger. Det blev mycket jobb med allt från köksombyggnationer till byggnation av Operakällarens veranda, en populär uteservering vid den tiden. Det var spännande och nyttigt att som grabb få vara med i byggprocessen och känna in atmosfären på bygget och i bodarna, berättar Göran.

Trots att 1950-talet var mestadels blomstrande fanns det ändå tider av upp- och nedgångar i en konjunkturkänslig byggbransch. Och nedgångarna har satt sina spår hos sönerna.

– När vi växte upp fanns det en tydlig konjunkturindikator som visade sig på vårt sommarställe vid Mälaren. Höjdpunkten på sensommaren var att äta kräftor med familjen – men det hände inte varje år. Kräftor var dyrt, och hade det varit

ett svajigt år fick vi äta räkor istället. Det vi barn inte visste var dock att mamma och pappa tog fram kräftorna till sig själva när vi gått och lagt oss, säger Bengt och skrattar.

Tiden efter andra världskriget brukar betecknas som rekordår då många idéer kring folkhemmet och välfärdsstaten förverkligades. På 50- och 60-talet var det fullt fokus på ökad tillväxt, sociala reformer och höjning av levnadsstandarden. Som en del i detta antogs miljonprogrammet på 1960-talet vilket betydde fullständig byggboom.

– På 60-talet byggde pappa upp en egen förvaltning. Han byggde i enskild firma fram till 1965 då han registrerade Åke Sundvall Byggnads AB. Han jobbade otroligt mycket när vi växte upp, många kvällar satt han kvar sent på kontoret och räknade på jobb, säger Bengt.

1970-talet rullar in och med det decenniets stora oljekris som skakade om hela ekonomin, vilket påverkade inte minst byggbranschen. Samtidigt började miljonprogrammet ta slut och byggbranschen gick in i en riktig lågkonjunktur. Under den här perioden bygger Åke det sista flerbostadshuset för egen förvaltning i Sundbyberg.

– 1971 hamnade firman i en likviditetskris. Många medarbetare blev friställda och mamma fick hoppa in och jobba med administrationen för att få det att gå ihop. Pappa hade sett fram emot att gå i pension, leva på fastigheterna och lägga ner firman, men det gick inte nu, säger Bengt.

– 1972 var det tvärstopp, det fanns inga jobb. Nyproduktion av bostäder avslutades, maskinparken såldes och firman bantades ner. Nu handlade det bara om överlevnad. Det var inga roliga år, krisen skapade en väldig oro både i företaget och inom familjen, fortsätter Bengt.

Bengt och Göran börjar jobba i firman 1974 respektive 1976. Den sysselsätter då omkring trettio personer och produktionen består enbart av ombyggnationer av bostäder, skolor, varuhus och kontor. Ekonomin börjar så småningom vända uppåt men bara ett par år senare blir Åke sjuk i cancer och går bort 1978. Kvar står en liten men livskraftig firma med en stabil fastighetsförvaltning. Av fyra syskon bestämmer sig två söner på 25 och 30 år att kliva in och axla ansvaret.

Kontorsvillan

– Navet i familjeföretaget under nästan 50 års tid. På Alviksvägen 43 i Bromma låg Åke Sundvalls huvudkontor mellan 1956–2003.

Foto: Privat

1978

1993

Rubiks kub

1980 Rubiks kub, tidernas bäst säljande leksak, lanseras internationellt och får svenskarna att tänka så det knakar under pudelpmanenterna och hockeyfrillorna.

Foto: Sviatkovskiy, Shutterstock

YUPPIENALLAR JÄMSTÄLLDHET LÅGKONJUNKTUR WWW

1978–1993

Lågkonjunktur

1990 Avskaffade kreditmarknadsregler för bostadsmarknaden är en av orsakerna till den djupa bank- och fastighetskris som bryter ut i Sverige. Under lågkonjunktursens fyra år skenar arbetslösheten och marginalräntan höjs till som mest 500 (!) procent.

En färgglad period som kännetecknas av ökad konsumtion, freestyles och yuppienallar, träningsoveraller och stora frisyrrer. När Ingemar Stenmark åker slalom står hela Sverige stilla – på samma sätt som bostadsöverskottet gör att byggandet bromsar in. Samtidigt närmar vi oss en av de värsta ekonomiska kriserna i modern tid.

- 1979: Lika för alla! Riksdagen antar den första, banbrytande jämställdhetslagen för att ge kvinnor och män samma villkor i arbetslivet. Dessutom införs Jämställdhetsombudsmannen JämO.
- 1981: Första generationens mobilnät, Nordiskt mobiltelefonisystem (NMT), tas i drift och banar väg för de exklusiva men otympliga ”yuppienallarna”.
- 1982: Svensk idrott har en guldera under 70- och 80-talen, och just det här året tar 56:orna Ingemar Stenmark och Frank Andersson VM-guld. Dessutom sätter Patrik Sjöberg svenskt rekord i höjdhopp och Mats Wilander vinner Franska öppna – båda 17 år gamla.
- 1983: Ingmar Bergmans släktkrönika ”Fanny och Alexander” nomineras till sex Oscars och kammar hem fyra av statyetterna, bland annat för Bästa utländska film.

- 1984: Drömmen om ett energisnålt boende och gemenskap med likasinnade gör att en grupp miljövänner startar Sveriges första ekoby, Tuggelite utanför Karlstad, och sedan dess har många följt efter.
- 1986: Sverige är ett land i sorg och chock. Efter beskedet att statsministern Olof Palme skjutits ihjäl i centrala Stockholm den 28 februari var känslan hos många att landet aldrig mer skulle bli sig likt.
- 1991: Den numera adlade engelsmannen Tim Berners-Lee introducerar sin uppfinning World Wide Web, en teknik som möjliggör en bredare användning av internet.
- 1992: Borrningen genom Hallandsåsen påbörjas och tanken är att det ska ta fem år innan Sveriges längsta järnvägstunnel är på plats. Istället kommer det att ta 23 år och otaliga skandaler innan jätteprojektet är avslutat.

Fastighetsaffärer på löpande band, gästspel i Florida och en smäll som fick hela familjeföretaget att skaka i sina fundament. När Bengt och Göran Sundvall tog över 1978 visste de inte vad som väntade – bara att de skulle backa varandra vad som än hände.

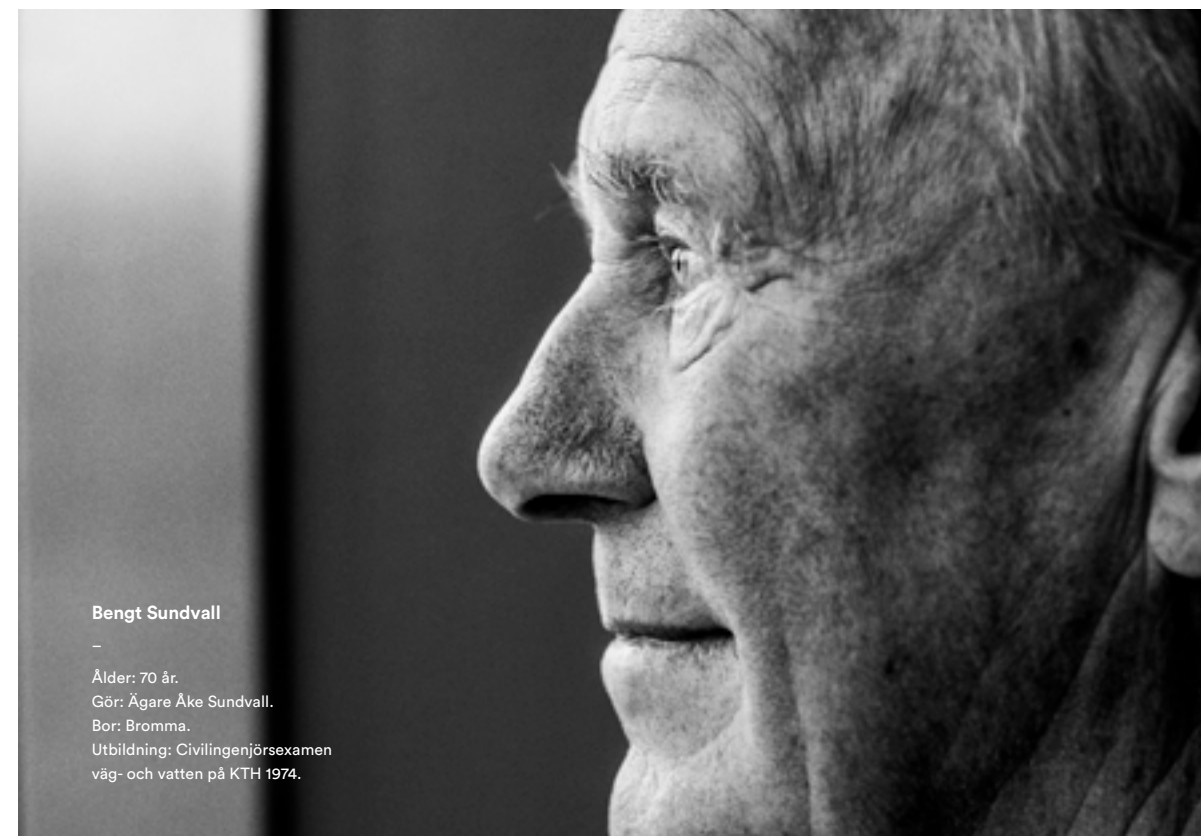
Bröderna expanderar i högt tempo

BRÖDERNA SUNDVALL HAR spenderat så mycket tid tillsammans att kompisar till deras barn har undrat: är Bengt och Göran ett par? De har följts åt genom hela livet – från barn- domens somrar i stugan, via tonårens som- marjobb på byggen och i med- och motgång under hela den vuxna karriären. Bengt var 30 och Göran 25 år när pappa Åke dog och de slängdes in i hetluften. Ett stort ansvar för två unga män som aldrig hade fått någon ordent- lig inskolning i företaget.

– Pappa klargjorde redan när vi var i tonåren att han inte ville att vi skulle ta över firman,

han tyckte att det var för tungt jobb och såg hellre att vi tog anställning. Trots att vi hade hunnit jobba i företaget i tre år innan han dog var vi mer eller mindre oinformerade om bland annat firmans finanser. Han ville inte att vi skulle bli några dandys, så han höll oss utanför, berättar Bengt.

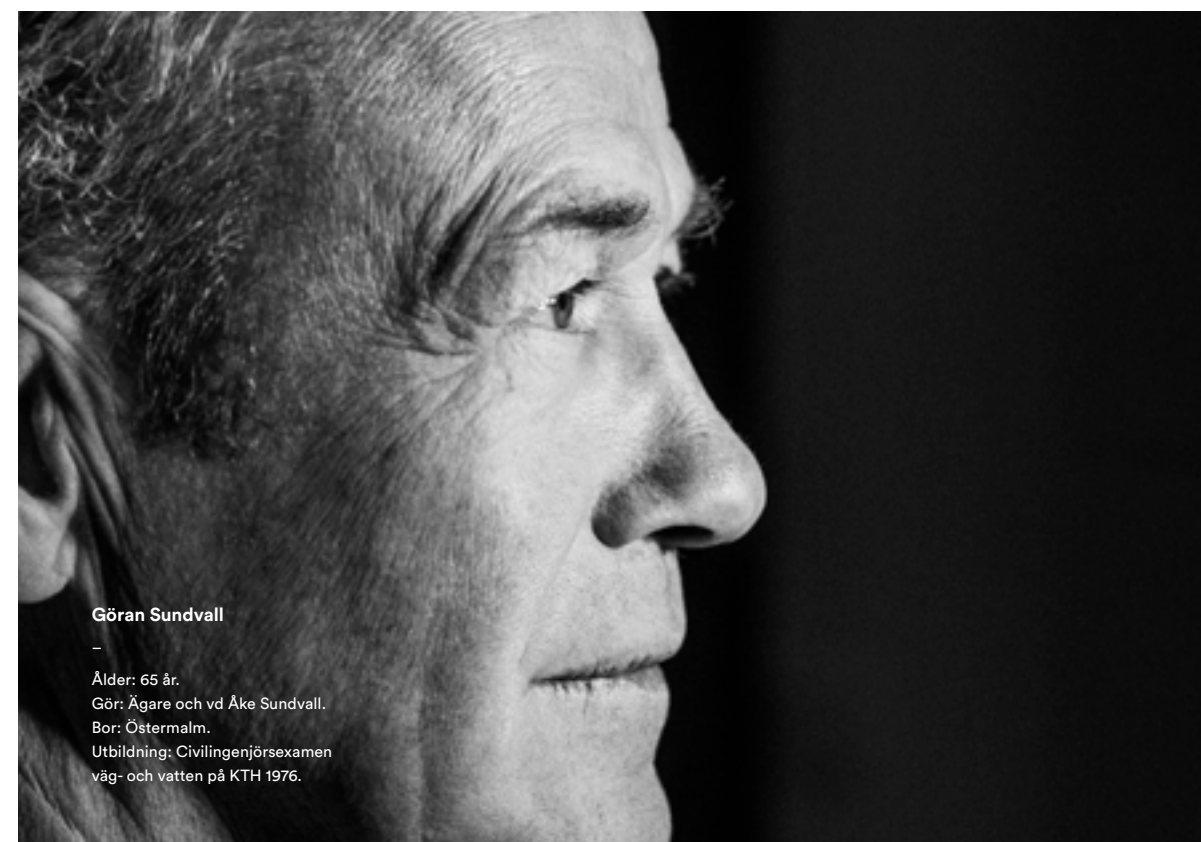
Det var alltså långt ifrån självklart att företa- get Åke Sundvall skulle leva kvar i tre gene- rationer. Åke såg fram emot pensionen och var inne på att lägga ner firman, och Göran drömde om att gå på Handels och göra sig en karriär utanför byggbranschen. Men när

Bengt Sundvall

–

Ålder: 70 år.
Gör: Ägare Åke Sundvall.
Bor: Bromma.
Utbildning: Civilingenjörsexamen
väg- och vatten på KTH 1974.

Göran Sundvall

–

Ålder: 65 år.
Gör: Ägare och vd Åke Sundvall.
Bor: Östermalm.
Utbildning: Civilingenjörsexamen
väg- och vatten på KTH 1976.

Foto: Johan Strindberg

krisen slog till i mitten av 1970-talet var familjen tvungen att hjälpas åt och dra sitt strå till stacken.

– Jag hade ingen tanke på att börja jobba i firman, men kring 1976 var det trögt i branschen och svårt att få uppdrag. Pappa tyckte att jag kunde hjälpta till lite i firman och jag sögs in mer och mer. Jag kom in på Handels, men när pappa dog blev det skarpt läge, och det fanns inte tid för eftertanke – vi bara körde. Så här i efterhand ångrar jag ingenting, säger Göran.

Rollfördelningen var tydlig. Bengt skötte byggedelen och Göran skötte ekonomin. De kompletterade varandra perfekt. Med det sagt har de trots det inte alltid haft samma uppfattning om saker och ting.

– Det hade inte varit speciellt bra om vi alltid hade tyckt samma sak. Dock har vi alltid nått konsensus och tagit gemensamma beslut som båda står bakom – och varit 100 procent lojala till det beslutet. Vi har alltid kämpat tillsammans i vått och torrt, säger Göran.

När de tog över 1978 var Bengt Andersson arbetschef. Trogen anställd sedan 1957 var han en kär medlem i familjen, och en stor

trygghet för bröderna. En av anledningarna till varför han ombads att bli vd i företaget.

– Bengt fungerade som en mentor för oss och var duktig på att ta vara på Göran och mig. Han hade varit pappas närmaste man i över tjugo år, och hade hela personalen i sin hand. Han jobbade in oss i kundrelationerna och tog ansvar för framtiden. Han var otroligt lojal och en riktig människokännare, berättar Bengt.

Tillsammans med Bengt Andersson styrde bröderna skutan i en annan riktning. En ny era med fastighetsutveckling tar vid och startar 1979 med ett köp av en bostadsfastighet i Solna samt en i Falun.

– Vi hade nu fria händer att utveckla företaget som vi ville, och vår känsla för affärer ledde oss rätt. Dock hade vi ingen aning om vilka risker vi tog. Framförallt hade vi aldrig vågat ta steget om pappa hade levtt, han var skottträdd och ville göra saker på sitt sätt, säger Göran.

Bröderna hade hittat sin nisch och självförtroendet växte. 1981 var det dags för nästa projekt, ett renoveringsobjekt på Swedenborgsgatan på Södermalm.

Bengt Andersson

–

Arbetschef och vd
1957–1989.

Mentor, klippa, kompanjon.
Bengt betydde mycket för bröderna Sundvall när de som unga män axlade det stora ansvaret att ta över företaget efter Åkes bortgång 1978.

Foto: Privat

– Vi köpte hyreshuset för 1,5 miljoner, evakuerade hyresgästerna och byggde om. När vi var klara kunde vi ta nybyggnadshyror och fick snurr på investeringen. Polletten hade trillat ner och vi var med i matchen.

Det glada 1980-talet förändrade samhället i grunden. Under decenniet mer än tiodubblades aktievärdet på Stockholms fondbörs och ekonomin blomstrade. Det var fastighetsspekulationernas årtionde och mellan 1979-1986 förvärvade Åke Sundvall mer än 25 fastigheter.

– Affärerna gick strålande och vårt företag växte. Från 1984 hade det varit rusning på bostadsmarknaden vilket gjorde att priserna hade gått spikrakt uppåt. Vi hade en stor förvaltning med ett stort marknadsvärde. Ingenjör Arne Carlsson värvades från Fastighetsägarföreningen som ansvarig för förvaltningen, berättar Bengt.

Det var goda tider och Bengt och Göran kom i kontakt med svensken Jaques Gustavsson som bodde och verkade i Fort Lauderdale, Florida. Han erbjöd delägarskap i sin lilla byggrelse som byggde bastuanläggningar på orten. Bröderna tyckte att det kändes bra att ha en ventil utanför Sverige och 1985 bestämde de sig för att pröva sina vingar i Florida. En avstickare i företagets historia, långt ifrån pappa Åkes värld.

– Klart vi skulle köpa några kåkar i Florida, varför inte? Ingenting var omöjligt under den här tiden. Vi expanderade väldigt mycket och fick tips om att testa fastighetsbranschen på andra sidan Atlanten, något vi tyckte kändes spännande och kul, säger Göran.

No limits!

–

Allt är möjligt under det glada 80-talet och Åke Sundvall prövar sina vingar på Floridas fastighetsmarknad.

Foto: Privat

”Vi måste skjuta på affären till efter semestern, men då hinner Saddam rulla in i Kuwait och hela världs-ekonomin skakas om.”

– Bengt Sundvall

De köpte två kontorshus i Fort Lauderdale och ett strandparadis i sydöstra Florida. Men allt gick inte riktigt enligt planerna. Det visade sig vara svårt att höja hyrorna efter ombyggnader och hyresgäster kunde när som helst försvinna. Det blev ingen tillväxt.

Omkring 1987 bromsade bröderna in och blev mer försiktiga. Fastighetspriserna hade skenat och det blev svårare att göra bra affärer. Bengt Andersson gick i pension och ersattes av en ny vd, Åke Haldorsson, som värvades från Kullenbergs. Firman delades upp i ett fastighetsbolag och ett byggbolag. Styrelsen förstärktes och bröderna började jobba på att omstrukturera ägandet.

– Syftet var att minska och fördela riskerna samt dela på den gemensamma ekonomin som det personliga fastighetsägandet innebar. De privata fastigheterna såldes in till vårt bolag för bokfört värde och omkring 15 fastigheter fördes in i det börsnoterade fastighetsbolaget Klöver. En mycket bra affär, men det innebar samtidigt att aktierna belånades till cirka 30 procent för att betala skatt, säger Göran.

Detta skulle framöver, när den djupaste finanskrisen i Sverige sedan 1930-talet rasar som värst, bli högst problematiskt. Men innan den bryter ut gör Åke Sundvall en

sista fastighetsaffär 1989. En affär som skulle komma att bli förödande.

– Det dyker upp ett fastighetsbolag i Örebro som är till salu. Obegripligt nog genomför vi affären, mitt uppe i fastighetsboomen när det egentligen är för dyrt. Det handlar om ett helt område med industri- och kontorshus på 60 000 kvadrat. Vi lyckades väldigt bra med att fylla på med hyresgäster och ökade hyresintäkterna under 1989 med 40 procent. Allt såg bra ut ända fram till 1990, berättar Bengt.

Våren 1990 börjar det mullra på en redan spänd marknad, och Bengt och Göran får rådet att sälja Örebrobolaget för att minska sin balansräkning. De hittar en köpare som accepterar priset och vid midsommar 1990 ska kontraktet skrivas på.

– Vi var på väg att göra en väldigt bra affär, men i sista stund blir en av köparens styrelseledamöter sjuk och de får inte ihop en beslutsfattande styrelse. Vi måste skjuta på affären till efter semestern, men då hinner Saddam rulla in i Kuwait och hela världsekonomin skakas om. Köparen drar sig ur affären och krisen drabbar våra hyresgäster, hyresavtal sägs upp och flera hyresgäster går i konkurs. Från att ha varit en lysande affär blir den en katastrof.

Mörka moln

–

Våren 1990 mullrar det illavarslande på marknaden, och Bengt och Göran får rådet att göra sig av med sitt stora fastighetsbolag i Örebro. Men smällen var närmare än någon kunnat tro.

Innan allt brakar samman totalt hinner bröderna sälja av sina aktier i Klöver och lösa lånen på skatteskulden.

– Det var ett fruktansvärt dåligt läge att sälja aktierna, men hade vi inte gjort det hade vi gått i personlig konkurs, säger Göran.

1992 kommer den stora skrällen med devalveringen och 500 procents ränta. Åke Sundvalls fastighetsbolag hamnar i obestånd och de tvingas lämna över alla fastigheter till Securum, statens nybildade bolag som tog över och avecklade alla dåliga krediter.

– Det var fullständig katastrof i vårt bolag. Alla värden försvann och inget gick att sälja. Den 1 december 1992 köper Securum fastighetsbolaget för en krona och hela vårt fina fastighetsbolag som vi hade lyckats bygga upp var helt borta, säger Bengt.

Kände ni någon gång under den här tiden att ni var på väg att ge upp?

– Det är en hysterisk press både för oss och våra familjer då även privatekonomin är i fara. Ingen av oss sov särskilt bra under den här perioden. Även de äroda fastigheterna från pappa åkte in i Securum vilket var otroligt tungt. Men vi kände aldrig att vi ville lägga ner, snarare tvärtom – nu var det revansch som gällde, säger Göran.

Kraschen hade lämnat stora sår i företaget, men Bengt och Göran fick trots allt en slant från aktieförsäljningen. Dessutom fanns byggrörelsen kvar, dock i blygsam skala då även byggbranschen krisade rejält. Det fanns en strimma hopp, mycket kunskap och framförallt – två revanschsugna bröder. Nu var det framåt som gällde.

Nya huvudkontoret

–

Kvarteret Vallonsmidet blev startskottet för ett helt nytt kontorsområde i Bromma, och 2003 tog Åke Sundvall sitt pick och pack och flyttade huvudkontoret hit.

Foto: Privat

En nedgången kylarfabrik där årtal av syrabad och kemikalier hade satt sina spår. Alla sa att det var ett ruckel och banken ryggade tillbaka, men Bengt och Göran Sundvall var eld och lågor. De var fast beslutna att förvandla rucklet till ett modernt kontorshus.

Kvarteret Gelbgjutaren

Fakta Gelbgjutaren

–

Byggår: 1981.
Projekttyp: Kontorsfastighet.
Storlek: 3 000 m².
Arkitekt: Thomas Gehnich.

Foto: Sigrid Malmgren

Kvarteret Gelbgjutaren var Åke Sundvalls första kommersiella ombyggnation. Fastigheten på 3 000 m² var byggd på 1940-talet för Hermanssons Kylarfabrik, men hade stått tom i något år. Trots att huset var i extremt dåligt skick såg Bengt och Göran att det fanns en stor potential. Det såg däremot inte banken.

Banken tyckte att hela projektet var för riskabelt och sa nej till att låna ut kapital. Dels var det ett nedgången industriområde med dåliga kommunikationer, dels var huset en utmaning rent byggnadstekniskt. Men istället för att ge upp hittade bröderna Sundvall en långivare i Göteborg som kunde låna ut pengar – till 18 procents ränta. Det fick bära eller brista, och de skrev på kontraktet.

En arkitekt kopplades in och ritade om huset till kontor, bygget tog 9 månader och under tiden lyckades de hitta hyresgäster. Huset hade kostat 3,5 miljoner, de byggde om det för lika mycket och när det var klart värderades det till 15 miljoner. En lyckad affär!

Arne Carlsson var Åke Sundvalls förvaltningschef från det tidiga åttiotalet till millennieskiftet. En viktig medarbetare som var spindeln i nätet för bolagets förvaltning och såg till att alla fastigheter sköttes om med omsorg och omtanke.

Arne Carlsson

–

Ålder: 82 år.
Gör: Pensionerad
förvaltningschef.
Bor: Uppsala.

Foto: Sigrid Malmgren

Vad minns du från Gelbgjutaren?

– Jag och Bengt hade ett nära samarbete och jag var involverad i besiktningsarna som genomfördes innan köpet gick igenom. Huset var i väldigt dåligt skick, otroligt nedgången, och renoveringsbehovet var stort.

Hur blev resultatet?

– Väldigt bra. Även om jag trodde på projektet från start översteg slutresultatet mina förväntningar. Den slitna fabriken förvandlades till en modern och genomtänkt kontorsbyggnad som lyfte hela området.

Vad var din roll i företaget?

– Jag var förvaltningschef och ansvarade för att fastigheterna sköttes om – jag tog hand om de som att de vore mina egna. Det handlade om 15-20 fastigheter samtidigt som det kontinuerligt köptes nya, byggdes om och såldes.

Hur var det att jobba för Åke Sundvall?

– Det var den bästa arbetsgivaren man kan tänka sig, Bengt och Göran är otroligt fina killar och vi blev väldigt goda vänner. Även om vi ibland hade olika synpunkter kring projekten, till exempel vilken arkitekt som var bäst lämpad, var det en relation som byggde på respekt och tillit.

”Bengt och Göran är otroligt fina killar.”

– Arne Carlsson

Fiat-huset, Flyghuset, Vallonsmidet. Kärt barn har många namn. 1984 köpte Åke Sundvall en 12 000 kvadratmeter stor industrifastighet i Ulvsunda industriområde. Det blev startskottet för ett helt nytt kontorsområde i Bromma.

Kvarteret Vallonsmidet

Fakta Vallonsmidet

Byggår: 1984.
Projekttyp: Kontorsfastighet.
Storlek: 12 000 m².
Arkitekt: AGORA arkitekter.

Foto: Sigrid Malmgren

Fastigheten var till salu för 34 miljoner – mycket pengar på den tiden, och egentligen en alldeles för stor affär för Åke Sundvall. Dessutom var området nedgången och hade dåliga kommunikationer. Men bröderna Sundvall såg potential i både läget och fastigheten. Huset ägdes då av Lärarförbundet och hyrdes ut till bilföretaget Fiat som hade sina verkstads- och försäljningslokaler i gatuhuset. Gårdshuset stod däremot outhyrt.

Åke Sundvall rustade upp fastigheten och byggde 1989 på det befintliga gårdshuset. Resultatet blev en modern och arkitektoniskt genomtänkt kontorsbyggnad på fyra våningar som lyfte hela området. Under följande år utvecklades hela kvarteret och Åke Sundvall köpte upp fler fastigheter i området. 1996 förvärvades kvarteret Vallonsmidet 7, som i dag är Åke Sundvalls nuvarande huvudkontor.

Arkitekten Peter Ohrstedt satte, med sin dåvarande firma AGORA Arkitekter prägel på Kvarteret Vallonsmidet. Han minns ett ruffigt industriområde, en kamp mot Bromma flygplats och framväxandet av ett modernt företagscentrum.

Peter Ohrstedt

–

Ålder: 70 år.
Gör: Projektledare på
Ohrstedt Arkitekter.
Bor: Upplands-Bro.

Foto: Sigrid Malmgren

Vad minns du från Vallonsmidet?

– Det var ett väldigt stort projekt, både för mig och Åke Sundvall. Bengt och Göran hade köpt en enorm fastighet som var ritad specifikt för Fiats behov. Men de var inte helt på det klara med hur de skulle utveckla ytorna. Tillsammans kom vi fram till att vi skulle bygga på det gamla gårdshuset för att skapa ett kontorshus på fyra våningar.

Vad var den största utmaningen?

– Vi upptäckte att maxhöjden på byggnaden var bestämd utifrån närheten till Bromma flygplats, så vi fick inte bygga så högt vi ville. Men eftersom flyget vid den tiden aldrig använde

den ena banan som hade sin inflygning närmast oss kunde vi efter mycket övertalning få Luftfartsverket att släppa kravet. Resultatet blev att vi kunde använda bygghöjden fullt ut för att bygga fyra våningar.

Vad var din vision för huset?

– Vi ville förändra attityden på den befintliga industrifastigheten som var byggd på 1950-talet men som i mitten av 80-talet var sliten och bedagad. Visionen var ett modernt kontorshus som skulle lyfta hela området, en attraktiv miljö dit företag skulle vilja ta sina kunder. Bort med den sjabbiga industristämpeln och in med modern arkitektur. Jag tycker att vi lyckades!

**”Vi ville
sudda ut
den sjabbiga
industri-
stämpeln”**

– Peter Ohrstedt

Familjen

Sundvall

På bilden

–
Bakre raden fr. v.
Martin Sundvall
Hanna Lindskog
Johan Lins
Susanna Lemar

Foto: Olov Tegby Frisk

TEAM

3:e

GENERATIONEN

Inom Åke Sundvall är vi-känslan en motor som driver företaget framåt. Barnbarnen i familjeföretaget har fått det med sig från barnsben och är i dag viktiga lagspelare i koncernen – var och en med sin egen specialitet. Tillsammans med Bengt och Göran styr de nu skutan mot framtiden och finslipar strategierna för nästa 75 år.

Så hur ser släktträdet ut? Martin och Hanna är Bengts barn, Susanna är dotter till Göran och Johan är son till Marianne, storsyster till Bengt och Göran. Med olika bakgrunder och erfarenheter sätter de alla sin egen prägel på företaget, och bildar tillsammans en stark trupp som tävlar om markanvisningar, bygger prisvinnande hus och driver fastighetsförvaltning.

Johan var först av kusinerna att ta plats i företaget. Han började 2007 och fick då ansvaret att tillsammans med Bengt och Göran kicka igång nyproduktionssatsningen i Stockholm på riktigt. I dag är han vice vd och ansvarar för projektutveckling. Tillsammans med sina kusiner som senare börjat jobba i företaget har de blivit ett sammansvetsat team.

J: *Att driva projektutveckling innebär ständiga utmaningar, allt från byggtekniska till juridiska och marknadsmässiga. Men det är också det som är tjusningen, utmaningar tvingar oss att hitta lösningar och bli ännu bättre. Våra olika kompetenser, bakgrunder och kunskapsområden gör att vi kan jobba fokuserat med att ständigt utveckla företaget och bli en ännu starkare aktör på marknaden.*

Andra kusinen in i företaget var Martin som i dag är vd för Åke Sundvall Byggnads AB. Han har ett nära samarbete med Johan där de

aktivt arbetar med att uppvakta kommuner, politiker och tjänstemän för att erhålla markanvisningar och ro projekten i hamn från byggstart till inflyttning. Att jobba så pass nära sina familjemedlemmar ser han som enbart positivt.

M: *Det hinner sällan bli några konflikter då vi kommunicerar jämt. Det är skönt att veta att vi kan ringa varandra vilken tid på dygnet som helst, och vi diskuterar ofta idéer och tankar som kommit upp under dagen. Jag och Johan ringer varandra extremt mycket, det har lett till att min fru kallar honom min andra fru!*

Susanna började 2013 som chef för förvaltningen, en verksamhet som företaget då valde att ta tillbaka internt. Jobbet går ut på att lägga grunden för hur förvaltningen ska skötas och utvecklas för att möta framtidens utmaningar. Hon har en speciell sits då hennes chef och närmaste medarbetare också är hennes pappa. Hon säger att Göran är mycket bättre på att hålla isär jobb och privatliv än hon själv.

S: *Pappa är väldigt noggrann med att skilja på jobb och privat, men samtidigt är det en trygghet att veta att jag kan ringa honom när som helst under dygnet om det krisar på jobbet. Egentligen finns det inget som heter kontorstider i ett familjeföretag, det är ett sätt att leva.*

Martin Sundvall

Född: 1975.
Roll: VD Åke Sundvall Byggnads AB.
Utbildning: Civilingenjör i industriell ekonomi vid Linköpings universitet.

”Det är en trygghet för sig själv att vara här på egna meriter, inte på grund av sitt efternamn.”

– Martin Sundvall

I takt med att bolaget växt har behovet av en mer genomtänkt kommunikation både internt och mot marknaden uppstått. Hanna kom in i företaget för tre år sedan, och ser en utmaning i att kunna skilja på privat och professionellt – en utmaning då både jobbet och hennes närmsta kollegor också är en del av familjen.

H: *Det är mer än bara ett jobb. Att arbeta så nära sina familjemedlemmar ställer högre krav på ens kommunikativa förmåga. Men man måste kunna släppa saker när man går från jobbet, vilket är svårt när man är så djupt involverad. Jag och Martin är ju syskon och pratar jobb hela dagarna, men när vi umgås tillsammans med våra familjer låter vi jobbet vara. Det känns viktigt att ha ett privatliv, inte minst för våra familjers skull.*

Trots att familjeföretaget alltid funnits där under uppväxten – ibland i periferin men ibland nära, som när kraschen slog till på 90-talet eller under äventyren i Florida – har det varit långt ifrån självklart för kusinerna att ta plats i företaget. Viktigt för alla har varit att ha en egen plattform att stå på, en egen identitet.

M: *Man hamnar hela tiden i olika situationer där man måste bevisa sig med sin kunskap och erfarenhet. Det är en trygghet för sig själv att vara här på egna meriter, inte på grund av sitt efternamn. Alla vi kusiner har jobbat med olika saker innan vi fick våra nuvarande roller här vilket jag tror är viktigt för självförtroendet. Hade vi börjat i företaget bara för att vi är familj hade det blivit svårare, då hade man inte haft sin egen identitet.*

H: *Våra olika infallsvinklar skapar en dynamik i diskussionerna, och hjälper oss att utvecklas och komma fram till bra lösningar. Vi är lika varandra i och med att vi har samma värdegrund och är akademiker. Men det viktigaste är nog att vi har olika bakgrunder rent karriärmässigt, det ger oss ett bredare perspektiv.*

Ni är sex personer i Åke Sundvalls innersta kärna. Hur går det till när ni tar beslut?

M: *Vi har många informella möten varje dag, så när det är dags att sätta ner foten och ta beslut så är det lätt eftersom vi har vänt och vridit på frågorna under en längre tid. När vi sitter i styrelsemöte har alla stora beslut egentligen redan fattats.*

Susanna Lemar

Född: 1984.
Roll: Chef Förvaltning.
Utbildning: Kandidatexamen Business & Economics, Handelshøskolen BI, Oslo samt Fil. mag. Management of Innovation & Business Development, CBS, Köpenhamn.

J: Vi stöter och blöter och fattar beslut tillsammans, precis som Bengt och Göran alltid gjort genom alla år. Att kunna ha det arbetssättet är en viktig faktor för att kunna hålla ihop långsiktigt tror jag.

S: Det är som att gå i parterapi! Man lyfter jobbiga frågor. Om någon drar i handbromsen respekterar man det. Det är hela tiden en balansgång att arbeta i ett familjeföretag.

Det är förstås ingen självklarhet att man kommer överens med alla sina släktingar – och definitivt inte att man kan samarbeta dag ut och dag in på jobbet. Kusinerna tror att arvet från Åke och farmor Mia, och inte minst Bengt och Göran, har skapat en vi-känsla som gör att de håller ihop även när det stormar som mest.

H: Familjen har präglat mig jättemycket. Farmor Mia var en riktig lejonmamma som höll ihop familjen, bjöd ofta hela släkten på middagar och hade koll på när alla fyllde år. Hon var en otroligt stark person som förstod oss barn utan att vi behövde säga så mycket. En stor trygghet som har gjort att vi kusiner fått väldigt starka band till varandra.

M: Det finns många starka minnen, vi upplevde till exempel finanskrisen på 90-talet på nära håll. Den slog hårt mot företaget och familjen, men som barn och tonåring förstod man inte riktigt allvaret. Det är först när man blivit äldre som man har förstått vidden av att växa upp i ett familjeföretag – man blir ett med företaget.

J: Åkes barn var nära i ålder och de har haft gemensamma värderingar som de har fört över till oss – och vi kusiner har umgåtts väldigt mycket. Jag tror att detta har skapat ett kitt som håller ihop oss.

Åke Sundvall är medlemmar i det internationella nätverket Family Business Network. Utbildningen är ett ständigt pågående projekt där frågor som aktieägaravtal, delägarskap och annat viktigt diskuteras. Alla kusiner framhåller att även om det i dagsläget är de fyra som jobbar aktivt i företaget är det fler familjemedlemmar som är engagerade, till exempel på styrelsemöten och ägarråd. Och alla dörrar står öppna för dem som i framtiden vill arbeta aktivt i bolaget.

”Farmor Mia var
en riktig lejonmamma
som höll ihop familjen.”

– Hanna Lindskog

Johan Lins

–

Född: 1970.

Roll: Vice vd, affärsområdeschef Projektutveckling

Utbildning: Civilingenjör väg- och vatten på KTH.

Hanna Lindskog

–
Född: 1978.
Roll: Chef Kommunikation & Marknad.
Utbildning: Civilekonom vid
Linköpings universitet.

”För att komma framåt
krävs nya tankar och idéer, det
går inte att stirra sig blind på
hur tidigare generationer gjort.”

– Susanna Lemar

- S:** Pappa brukar säga att vi håller på att växa ur vår kostym, och det stämmer. Det betyder att vi måste arbeta ännu mer med att anpassa organisation och struktur till att möta marknaden och alla dess utmaningar. Vi måste hänga med för att inte bli omkörda, och vi välkomnar alla i familjen som vill ta en mer aktiv roll.
- H:** Vi behöver ta fram ännu tydligare riktlinjer och processer internt kring hur företaget ska ledas i framtiden. Hur man gör med nästa succession är en pågående diskussion och vi har mycket kvar att lära.
- S:** Precis. Generationsskiftet är en komplex fråga. Bengt och Göran är fortfarande huvudägare och vi stakar ut vägen tillsammans med dem. Viktigt är att vi alltid kan anpassa oss efter den tiden vi lever i. För att komma framåt krävs nya tankar och idéer, det går inte att stirra sig blind på hur tidigare generationer gjort.

Den gemensamma visionen är att företaget ska finnas kvar även de kommande 75 åren, och förhoppningen är att nästa generation ska vilja engagera sig – men de är alla eniga om att det måste ske med egen fri vilja.

- M:** Ingen av oss tänker att vi gör det här i fem år till för att sedan introducera bolaget på börsen och sälja. Alla är inställda på att vi vill satsa på familjeföretaget, och hoppas självklart på att det kommer leva vidare i flera generationer framöver.
- J:** Nu kan vi ju alltid gå till Bengt och Göran med frågor, men ju fler generationer som kommer in i företaget desto viktigare blir det med riktlinjer och struktur. Samtidigt måste man vara medveten om att det inte är självklart att nästa generation ens vill engagera sig. Åke hade fyra barn men bara två som ville vara med. Man måste ju inte.
- H:** Vår förhoppning är att våra barn ska hoppa på under resans gång, och då krävs det att vi lägger en bra grund. Men det är verkligen frivilligt, ingen ska känna sig tvingad. Vi har själva aldrig känt oss pressade att bli en del av företaget, det har skett av egen fri vilja.
- M:** Exakt. Min son har sagt att han kanske vill jobba inom företaget – efter att han hunnit med en karriär som fotbollsproffs, hockeyproffs och polis! Vi finns där om våra barn vill involvera sig när de blir äldre, men hur det blir får framtiden utvisa.

1993

2004

VM-brons

1994 Den varma sommaren blir ännu hetare när Brolin, Dahlin, Ravelli och deras landslagskompisar gräver brons i USA under fotbolls-VM. En sällan skådad fotbollsyras råder i Sverige!

Foto: Bildbyrå

VM-BRONS

EU

”FASCIST-TV”

MILLENNIEBUGGEN

1993–2004

Internet i hemmet

1996 Det knastrande, pipande modemuppkopplingsljudet hörs i allt fler svenska hem och internetpaketet utses till Årets julklapp. I webbens begynnelse kollar svenskarna sin Hotmail, chattar på Aftonbladet och söker på Altavista.

Sverige reser sig ur finanskrisen, går med i EU och ekonomin blir allt mer globaliserad. Perioden präglas av digital revolution där mobiltelefoner och persondatorer blir självklarheter – men vissa tror att tekniken ska krascha vid millennieskiftet. Oron var som bekant grundlös och vi går in i det nya seklet med optimism.

- 1993: I jakten på citynära bostadsmark börjar man omvandla gamla hamn- och industriområden i Stockholm. 1993 startar byggnationerna i Hammarby Sjöstad och sedan dess har bland annat Lilla Essingen, Liljeholmskajen och Hornsbergs strand följt efter.
- 1995: Den första januari blir Sverige en del av EU efter ett jämnt resultat i folkomröstningen: 52,3 procent för ja-sidan och 46,8 procent för nej-sidan.
- 1997: Det skanderas "vuxenmobbing" och "fascist-tv" när SVT börjar sända "Expedition: Robinson". Men med över två miljoner i tittarsiffror blir Sveriges första dokusåpa en succé som kommer att förändra tv-historien.
- 1997: Tamagotchin kommer till Sverige. Plötsligt har hundratusentals unga ett eget, elektroniskt husdjur att ta hand om – och den tidskrävande leksaken förbjuds snart i många skolor.

- 1999: Kraven på hållbart byggande ökar när den omfattande miljöbalken träder i kraft och riksdagen dessutom antar miljökvalitetsmålen som ska uppnås till 2020, varav ett är "God bebyggd miljö".
- 2000: Poff! Den befarade "millenniebuggen" uteblir, men däremot spricker IT-bubblan i mars. Stockholmsbörsen rasar och flera övervärderade internet- och telekomföretag tvingas till konkurs eller försäljning.
- 2001: En 19-årig Zlatan Ibrahimovic får sitt stora genombrott när han gör succé i allsvenskan, debuterar i landslaget och sedan säljs från Malmö FF till Ajax. Det blir starten på karriären för Sveriges kanske bästa fotbollsspelare genom tiderna.
- 2003: Telefoni-tjänsten Skype grundas och blir den första i raden av svenska IT-startups som når stora, globala framgångar under 00-talet. Exempel på efterföljare är Spotify, Klarna, Mojang och King.

Året är 1993. Två stukade bröder har gått igenom skärselden under finanskraschen då de fick lämna ifrån sig en stor del av allt de hade byggt upp under femton års tid. Fastigheterna var borta, men kunskapen och hoppet fanns kvar. Och revanschlusten var större än aldrig förr.

Från krasch till comeback

1992
–
Finanskraschen körde likt en bulldozer över allt vad Bengt och Göran byggt upp. Oro, sömnlösa nätter och djup kris – men att ge upp fanns inte på kartan.

DET TIDIGA 90-TALET var ingen rolig tid för byggbranschen. En internationell lågkonjunktur svepte in samtidigt som regeringen genomförde flera reformer som alla bidrog till krisen.

Raset började när det börsnoterade finansbolaget Nyckeln ställde in betalningarna i augusti 1990 och drog med sig både finansbolag och banker i fallet. Krisen berörde framförallt de kommersiella fastigheterna som tappade omkring två tredjedelar av värdet – ett hårt slag för Åke Sundvall.

– Finanskrisen drabbade oss, liksom ett stort antal andra företag i branschen, väldigt hårt. Vi tvingades sälja vårt bolag för en krona, och det var naturligtvis en tragedi på alla sätt. Men genom kunskap, envishet och goda relationer så klarade vi oss. Dock fick vi i princip starta om från scratch, säger Bengt.

Fastighetsförvaltningen var borta och det enda som återstod var en liten men livskraftig byggrörelse på 20–25 anställda. Många bolag hade dragits med i krisen och 1993 började många fastigheter komma ut på exekutiv auktion.

”På så sätt fick vi ett nytt kassaflöde på huset vilket gav oss möjlighet att köpa nästa hus – och nästa och nästa.”

– Göran Sundvall

– Vi hade lite kapital och ville komma igång med fastighetsutveckling igen. Vi lyckades ropa hem ett hus på Krukmakargatan, kvarteret Hagen 19, som var ett renoveringsobjekt. Det var startskottet på nystarten som vi hade längtat efter, berättar Bengt.

Comebacken var ett faktum. Fastigheternas värde låg under det tidiga 90-talet väldigt lågt, och tack vare sin långa erfarenhet och stora kunskap om fastighetsaffärer kunde Bengt och Göran komma igång med sin gamla affärsidé igen.

– Vi kunde återuppta det vi hade lärt oss och blivit skickliga på under 80-talet, nämligen att köpa gamla fastigheter, evakuera en stam i taget, bygga om kök och badrum, förhandla fram nya hyror och refinansiera huset. På så sätt fick vi ett nytt kassaflöde på huset vilket gav oss möjlighet att köpa nästa hus – och nästa och nästa, säger Göran.

Åke Sundvall försökte köpa tillbaka många av sina gamla fastigheter efter krisen, men efter otaliga förhandlingar fick de ge upp då utgångsläget var för dåligt. Ett hus lyckades de dock köpa tillbaka; en kontorsvilla i kvarteret Lindarna på Alviksvägen som funnits i företags ägo sedan 1956. En viktig seger, inte minst emotionellt.

– Det var vårt huvudkontor som pappa köpte på 50-talet, och det kändes viktigt för vår historia att ha det kvar. Vi kunde fortsätta att ha det

som vårt kontor och satt där fram till 2003. Vi äger det fortfarande men har det numera uthyrt, säger Bengt.

Sviterna efter finanskrisen hade gjort bröderna mer försiktiga. För att bättra på sitt kapital och skapa lugn och ro i företagets utveckling sålde de av fastigheter längs vägen. Djärvheten under 80-talet byttes ut till en mer förständig hållning.

På entreprenadsidan fortsatte Åke Sundvall att bygga åt externa beställare och det handlade främst om ombyggnationer. 1998 skedde den första nyproduktionen för kommersiellt bruk under Bengt och Görans tid.

– 1996 köpte vi tillsammans med företaget Fasadglas kontorshuset där vi sitter i dag samt en tomt bakom. Fasadglas behövde en verkstad i området, och 1998 tog vi första spadtaget till ett helt nytt hus där de kunde ha sin verksamhet samtidigt som vi byggde om ytan som nu är vårt huvudkontor, säger Bengt.

Projektet blev lyckat och bröderna Sundvall hade fått smak för nyproduktion. År 1999 köper de ett industrihus i kvarteret Farao i Solna som internt skulle få namnet ”Den fula ankungen”.

– Hade du sett kåken hade du förstått. Det var en ful plåtfastighet som låg i ett tråkigt industriområde. Huset var inget att ha, men läget i Solna var bra så vi bestämmer oss för att slå till. Vi köper det och river det från grunden, berättar Göran.

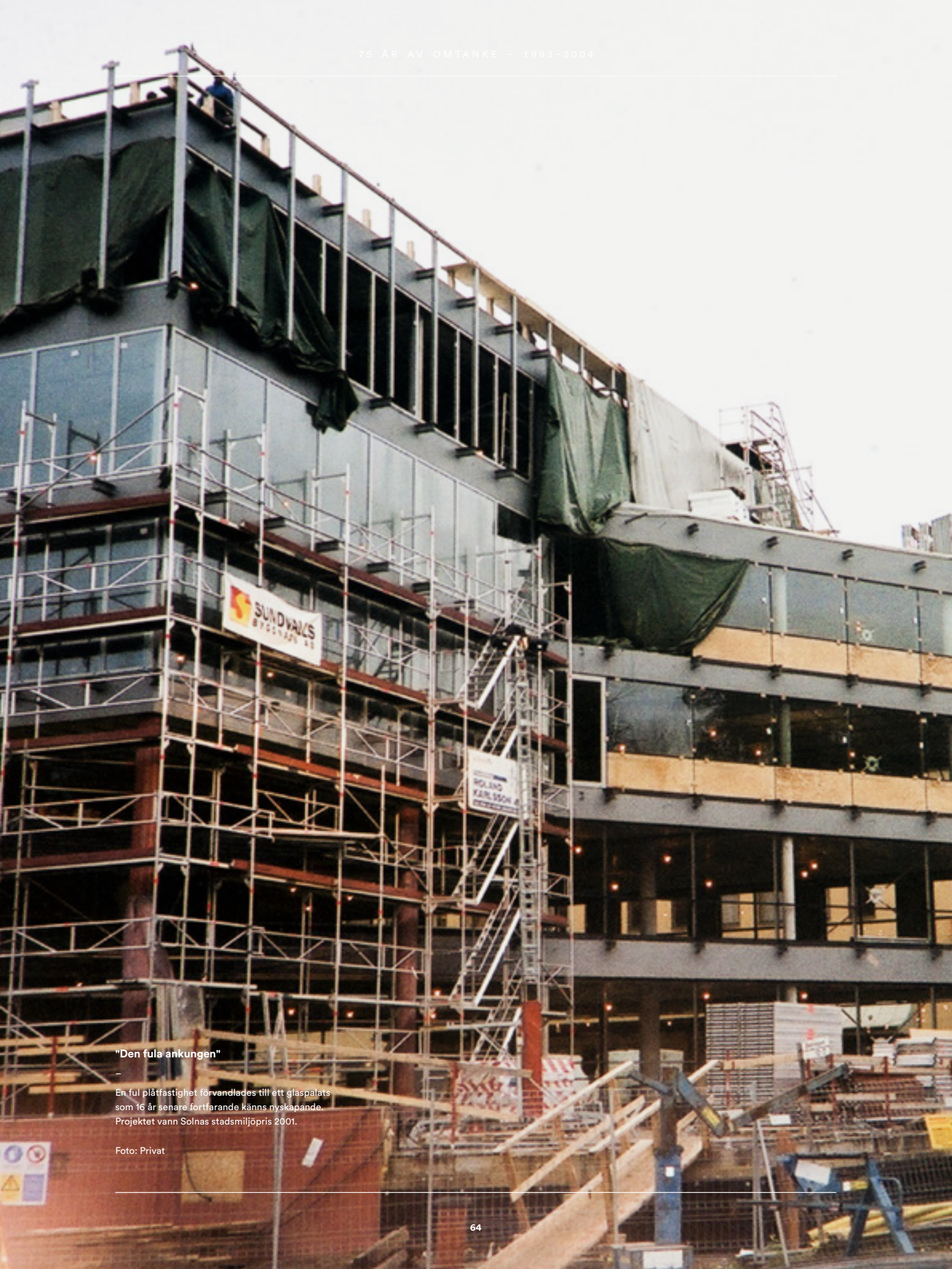

Kontoret tillbaka

–

Efter krisen lyckades Åke Sundvall köpa tillbaka huvudkontoret på Alviksvägen som följde med in i Securum. En viktig seger både emotionellt och professionellt.

Foto: Line Degerhammar

"Den fula ankungen"

En ful plåtfastighet förvandlades till ett glaspalat som 16 år senare fortfarande känns nyskapande. Projektet vann Solnas stadsmiljöpris 2001.

Foto: Privat

Fram växer ett nytt spännande kontorshus som blir startskottet på upprustningen av hela området vid Dalvägen i Solna. Fyrvåningshuset med indragen takvåning rymmer 5 800 kvadratmeter kontorslokaler. På entrésidan är hela fasaden utformad som två utskjutande vinklar i glas som möter varandra på olika nivåer. Ett projekt som både Bengt och Göran känner stolthet över.

– Det var en kul resa i projekteringsstadiet, och resultatet blev ett jättetufft hus med nydanande arkitektur som vinner Solna stadsmiljöpris 2001. Ett favoritprojekt alla kategorier, säger Göran.

I början av 2000-talet var det många spännande projekt på gång. Åke Sundvall stod bakom upprustningen av anrika Stallmästaregården och den nya hotelldelen i samma klassiska stil, ett projekt som erhöll Stockholms läns Hembygdsförbunds pris. De var med och byggde Rival vid Mariatorget och 2001 köpte de kvarteret Långskeppet i Räcksta med ungefär 120 lägenheter i dåligt skick. Ett projekt som skulle gå från förvaltning till nyproduktion.

– På fastighetens parkeringsplats initierades ett planärende som tillskapade nyproduktion av cirka 60 lägenheter som vi byggde 2006-2007 samtidigt som de befintliga byggnaderna byggdes om och på. Det var en lång resa från start till mål, men det var det värt. Resultatet blev lyckat, säger Bengt.

– Det var många roliga projekt som gav en nytändning i företaget, och firman växte väldigt mycket.

Alla priser och nomineringar vi fick blev kvitton på att vi gjorde bra saker, säger Göran.

Fram till 2003 fortsatte Åke Sundvall att köpa fastigheter för att renovera och bygga om – men sedan tog det stopp.

– 2003 var en vändpunkt. Vid den tiden hade hyresgästerna börjat köpa sina bostäder och det gick inte längre att bygga om och refinansiera med hyror eftersom prisbilden var en helt annan. Istället började vi gå mer mot projektutveckling.

2004 köptes kvarteret Stenbrottet 6, en tomställd kontorsfastighet på Huvudtagatan i Solna. Det byggdes på 1960-talet åt Theorells Ingenjörbyrå som satt där till slutet på 90-talet. Åke Sundvalls första bostadsrättsprojekt i Stockholm var fött.

– Vi uppvaktade Solna kommun och föreslog en planändring till bostäder samt påbyggnad med en våning. Det gick bra och tillsammans med Kristian Lindgren Arkitektkontor skapades ett väldigt fint bostadshus som nominerades till Solna Stadsmiljöpris 2006. Bostäderna såldes som bostadsrätter och det blev en bra affär.

Åke Sundvall tog klivet in i en ny era då verksamheten kompletterades med nyproduktion av bostäder. En spännande tid väntade – och snart skulle Bengt och Göran få sällskap av sina barn och syskonbarn på den fortsatta resan.

En pärla på Mariatorget

Åke Sundvall var med och byggde Hotel Rival som öppnades 2003. I dag en självklar mötesplats som sätter prägel på hela Mariatorget.

Foto: Holger Ellgaard

I Farao möts enorma glaspartier, spännande vinklar och en indragen takvåning som drar blickarna till sig. När huset stod klart var det den första moderna fastigheten i ett industriområde under förvandling.

Kvarteret Farao

Fakta Farao

–

Byggår: 2000
Projekttyp: Kontorsfastighet
Storlek: 5 800 m²
Arkitekt: Kristian Lindgren

Foto: Line Degerhammar

Åke Sundvall köpte 1999 en gammal industrifastighet som från början bara skulle byggas till för att kunna fungera som kontorshus. Men genom att projektet uppmuntrades av kommunen och att de fick med sig en hyresgäst i ett tidigt skede utvecklades det snabbt till något mycket större.

Resultatet blev ett helt nytt och modernt kontorshus i fem våningar med arkitektonisk finesse vad gäller både form och fasadmaterial, och många unika lösningar som står sig väl än i dag. 2001 prisades det med Solnas stadsmiljöpris.

Tack vare goda förutsättningar och ett väl sammansvetsat team utvecklades kvarteret Farao från tillbyggnad till en extraordinär nybyggnad. Arkitekten Kristian Lindgren berättar om stora visioner, sjunkande grävskopor och en byggnad som 16 år senare fortfarande känns före sin tid.

Kristian Lindgren
–
Ålder: 59 år.
Bor: Centrala Stockholm.
Gör: Driver det egna arkitektkontoret KlarkZenit arkitekter sedan 30 år.

Foto: Sigrid Malmgren

Vad minns du från projektet?

– Den positiva projektgruppen med en gemensam vision skapade väldigt bra förutsättningar. Att hyresgästen, ett amerikanskt läkemedelsföretag, bestämde sig för att de ville ha hela huset redan innan bygget var färdigt innebar en finansiell trygghet vilket gav oss stort utrymme att tänka fritt. Företaget hade dessutom en ganska speciell och viljestark vd som fungerade väldigt bra ihop med Bengt Sundvall, som även han ville att projektet skulle bli minnesvärt. Sundvalls goda kontakter med glasleverantören Fasadglas kombinerat med oss som arkitekter blev ett framgångsrecept.

Vad var din vision för huset?

– Att skapa ett kontorshus i framkant – ett ljust, öppet och glasat hus där parken utanför skulle få kännas som en del av interiören. Jag tycker att vi lyckades! Byggnaden har lösningar och grepp som trots att den nu har sexton år på nacken fortfarande känns före sin tid. Ett invändigt undergolvsystem som ökar flexibiliteten då all media ligger i golvet, dubbelglasfasad

som tar hand om solvärmeinstrålningen, ett glasat trapphus och de konstnärliga utsmyckningarna skapar tillsammans ett kontorshus utöver det vanliga.

Något extra starkt minne?

– Ett dramatiskt minne är när det skulle schaktas och en grävskopa sjönk ner i dyn för att marken var så sank. Kuriosa är att huset faktiskt är fastskruvat i berggrunden för att det inte ska flyta iväg.

Hur känner du inför resultatet i dag?

– Jag är fortfarande väldigt stolt. När vi kom dit för sexton år sedan var det ett industriområde där förvandlingen mot den plats det är i dag inte hade börjat. Nu ligger fastigheten bara ett stenkast från Friends Arena och Mall of Scandinavia – men jag tycker fortfarande att vårt hus känns nyskapande och håller väl i konkurrensen med de nya byggnaderna i området. Att vi dessutom vann Solnas stadsmiljöpris var ett fint kvitto på att vi lyckats.

”De nya byggnaderna har väl anpassats till miljön genom både storlek och väl valda arkitektoniska detaljer och material. En väl genomarbetad interiör och en intressant och integrerad verksamhet förstärker intrycket av kvalitet och känsla för det kulturhistoriska arvet.”

Stallmästaregården

Fakta Stallmästaregården

–

Projekttyp: Restaurering samt hotellbyggnation.
Utmärkelse: Stockholms läns hembygdsförbunds pris år 2000.

Foto: Sigrid Malmgren

Så lät motiveringen när anrika Stallmästaregården i Solna fick ta emot Stockholms läns hembygdsförbunds pris år 2000. Åke Sundvall stod bakom både upprustningen av det befintliga vårdshuset och den nya hotelldelen i samma klassiska stil.

Det var hotellentreprenören Alessandro Catenacci som fått igenom med Solna stad att bygga ett hotell som skulle integreras med Stallmästaregården. Tack vare Åke Sundvalls mångåriga erfarenhet av restaurangbyggen kontaktade han dem och ville samarbeta. Projektet blev lyckat och alla parter blev nöjda – något som senare skulle leda till att Åke Sundvall fick erbjuda om att bygga Hotell Rival som invigdes 2003.

Åke Sundvalls dåvarande platschef Ove Johansson var med och vann uppdraget för Stallmästaregården i en tävling mellan Åke Sundvall och PEAB. Han minns ett gediget samarbete med allt från byggare till arkitekter.

Ove Johansson

–

Ålder: 81 år.
Bor: Vårby gård.
Gör: Pensionär. Min hobby är att träna hundar och tävla – i dag har jag en schäfer som har tävlat på elitnivå. Annars har min fru och jag en husvagn som vi åker runt i Sverige med, och jag följer fortfarande gärna med ut och ser vad som byggs i dag.

Foto: Sigrid Malmgren

Som platschef hade Ove Johansson det övergripande ansvaret för bygget, inklusive ekonomisk uppföljning, planering och samordning. Han känner stor ödmjukhet inför arbetsgruppen som tillsammans tog projektet i mål.

– Jag hade själv varit med och handplockat många av gubbarna och vi kände varandra väl. Det var verkligen fantastiskt – alla var så engagerade och riktiga superproffs. Det var väldigt inspirerande att arbeta med allt från konstruktören till installatören och arkitekterna. Det var ett arbetslag som aldrig fick mig att tvivla, jag minns att jag kände mig väldigt lugn.

Men helt friktionsfritt var det ändå inte, vilket förmodligen resulterade i ett än mer lyckat projekt. Ove Johansson berättar om de många givande kontroverserna med arkitekterna som uppstod då och då.

– Ibland kom arkitekterna och ville stuva om i något. Vissa gånger fick de sin vilja igenom, men inte alltid. När jag till exempel redan hade alla material hemma, då var det inte läge att föreslå att vi skulle byta ut något. Vi diskuterade mycket och blev väldigt bra vänner. Alla i projektgruppen hade ju samma mål så vi jobbade aldrig mot varandra. Tillsammans bestämde vi oss för att det skulle bli bra – och det blev det också!

Ove Johansson minns hur de hade fått fel utsättnings- och höjdpunkter av Solna stad vilket resulterade i att huset blev fyrtio centimeter för högt.

– Det är ingenting man tänker på nu, men det är lite rolig kuriosita. Det hade kunnat leda till ordentligt med böter, men det var inte vårt fel. Den data på kartan vi utgick från, som vi hade fått av kommunen, stämde helt enkelt inte. När Solna stad upptäckte felet var det försent och de lät det vara, säger han.

Att Stallmästaregården fick ta emot Stockholms läns hembygdsförbunds pris minns Ove som en ljuspunkt.

– Jag har åkt dit ett par gånger efteråt för att se hur det står sig och jag tycker att det ser väldigt fint ut, särskilt nu när de har utvecklat gården och uteplatserna. Stallmästaregården var mitt sista jobb innan jag gick i pension och det var ett fint projekt att avsluta karriären med.

– Killarna som är chefer på Åke Sundvall i dag har jag varit med och lärt upp. Det är väldigt roligt att se. Jag önskar dem all lycka till, avslutar Ove Johansson.

2004

I dag

Surfplattan

2010 Surfplattan får sitt genombrott när den utses till Årets julklapp och Apple lanserar sin första Ipad. Knappt två år senare använder var femte svensk en surfplatta och var tredje barnfamilj har en i sin ägo.

Foto: Alexander Dummer

FINANSKRIS

BRÖLLOP

SURFPLATTOR

10 MILJONER

2004 – I dag

Turning Torso

2005 Turning Torso i Malmö invigs och blir med sina 190 meter Nordens högsta byggnad. Den prisvinnande, skruvade skyskrapan inhyser 147 lägenheter och 4 000 kvadratmeter kontorsyta.

Foto: Francois Polito

Vi lever nu i ett globaliserat informationssamhälle där omvärlden känns närmare än någonsin. Den tekniska utvecklingen eskalerar och futuristiska prylar är plötsligt verklighet. Samtidigt värnar vi allt mer om naturen och vår närmaste omgivning – en ny grön våg har sköljt in.

- 2004 Den 11 juli tar sig Benny Anderssons Orkester och Helen Sjöholm in på Svensktoppens förstaplats med "Du är min man" – och stannar på listan i 278 veckor. Rekordet lär hålla i sig eftersom en tidsbegränsning på ett år infördes 2016.
- 2006 Christer Fuglesang blir första svensk i rymden när han åker med rymdfärjan Discovery till stationen ISS. Under sina två rymdresor – han åkte även 2009 – har han bland annat gjort fem rymd-promenader, ätit svenskt godis och satt rekord i rymdfrisbee.
- 2008 Den amerikanska bostadsbubblan spricker, vilket leder till finanskris världen över. Även i Sverige blir det tvärnit på bygg- och bostadsmarknaden, och Riksbanken gör en rekordsänkning av reporäntan för att få fart på ekonomin.
- 2009 Den 1 maj vigs Sveriges första samkönade par efter att äktenskapslagen blivit könsneutral. Sedan 1995 har det varit tillåtet för homosexuella att ingå registrerat partnerskap.
- 2010 Bröllopspyran fortsätter! 3,2 miljoner

- svenskar bänkar sig framför tv:n när kronprinsessan Victoria gifter sig med sin Daniel den 19 juni, och knappt ett öga är torrt under prinsens gripande tal till sin nyblivna hustru.
- 2011 Intresset för inredning och bostäder exploderar. Att "Hemnet-knarka" blir ett begrepp, inredningskonsumtionen ökar och i en undersökning anser fler att ett snyggt inrett hem ger högre status än ett intressant och välbetalt jobb.
- 2015 En ny grön våg har etablerat sig på allvar. Den svenska försäljningen av ekologiska livsmedel ökar snabbast i världen, allt fler byggnader miljöklassas och två av årets nyord är delningsekonomi och dumpstra.
- 2016 Efter decennier av planering, debatter, idétävlingar och motförslag startar ett av de mest omdiskuterade byggena i Stockholms historia: Nya Slussen.
- 2017 Den åttasiffriga gränsen sprängs! Strax före klockan 08.00 fredagen den 20 januari blir vi 10 miljoner invånare i Sverige – och fler människor kräver som bekant ännu fler bostäder.

Från 2004 och framåt färdas Bengt och Göran mot en ny horisont där spännande utmaningar tornar upp sig. De är nybyggare i en bransch där alla krigar om marken. Med uppbackning av tredje generationens familjeföretagare växer företaget så det knakar och nya, stora visioner tar form. Nu börjar nyproduktionens tid på allvar för Åke Sundvall.

Starten på en ny era

2004
–
Nyproduktionens tid är här, och Bengt och Göran får snart förstärkning från sina barn och syskonbarn. Tillsammans styr de utvecklingen mot Åke Sundvall 2.0.

STARTSKOTTET FÖR nyproduktions-satsningen gick i Malmö 2004. I samband med utvecklingen av kvarteret Långskeppet i Räcksta ett par år tidigare hade Bengt och Göran kommit i kontakt med Marcus Lindblom, ägare till byggbolaget Hemgården, som introducerade dem för marknaden i Öresundsregionen.

– Markus Lindblom visade upp ett projekt på Ön på Limhamn utanför Malmö där det skulle byggas 200 nya bostadsrätter och ville att vi skulle gå in som delägare på 25 procent. Vi tyckte att det lät spännande och hoppade på, berättar Bengt.

Under resans gång visar det sig att de andra delägarna inte har tillräckligt med kapital att stoppa in i projektet, så Bengt och Göran köper ut dem. Nu var de majoritetsägare och vips var ett dotterbolag till Åke Sundvall fött – Sundprojekt AB. Att driva projekt i Skåne från Stockholm var dock svårt och en ny organisation i Skåne byggdes upp.

– Vi behövde någon som kunde hålla fortet där nere, och vår arbetschef Lars Barthelsson kontaktade sin gamla arbetskamrat J-O Sundström på NCC i Malmö. Han kunde marknaden i Skåne och började i Sundprojekt med Ön som första projekt. Sedan dess har det rullat på och nu är vi inne i en period med många nyproduktionsprojekt, säger Bengt.

Två generationer sida vid sida.

–
Fr. v. Hanna Lindskog, Johan Lins, Susanna Lemar, Göran Sundvall, Bengt Sundvall, Martin Sundvall.

Foto: Rosie Alm

J-O Sundström

– Sundprojekts vd J-O Sundström har varit med från starten, och har gjort det möjligt för Åke Sundvall att expandera på en ny marknad. Hittills har han varit med och utvecklat och byggt över 500 hyres- och bostadsrätter på några av Öresundsregionens mest attraktiva lägen – och fler spännande projekt är på gång.

Foto: Rosie Alm

– I början av den här perioden var det mer nyproduktion i Malmö än i Stockholm. Anledningen var att planärendena gick fortare där. Men efter ett tag lossnade det här också. Första markanvisningen erhöles 2005 i Skarpnäck, ett 20-tal radhus som byggdes 2007. Samma år tog Johan hem Skagershuset i en markanvisningstävling som färdigställt vann Årets Stockholmsbyggnad 2014, berättar Göran.

Göran syftar på systersonen Johan Lins, som i dag är vice vd och chef för projektutveckling. Han började jobba i företaget 2007 och var med att kicka igång nyproduktionen i Stockholm.

– När jag kom in i företaget började vi lite trevande med att genom kontakter hos kommuner och politiker få fler markanvisningar i Stockholm. Vi lärde oss allt eftersom hur det funkar, samtidigt som vi parallellt drev entreprenadverksamheten och projektutvecklingen, säger Johan.

För att kunna satsa fullt ut på nyproduktion av bostäder behövdes det någon som helhjärtat kunde fokusera på att vinna markanvisningar och driva projektutveckling. Det var där Johan

kom in. Han fick snabbt mycket ansvar och blev en viktig spelare i Bengt och Görans lag. Snart skulle också Bengts son Martin börja i företaget. Tillsammans tog de bolaget till nästa nivå.

– När jag kom in i företaget 2010 hade Johan redan rullat igång nyproduktionsbiten tillsammans med Bengt och Göran. Vi teamade ihop oss och började jobba ännu mer målinriktat med att uppvakta kommuner, politiker och tjänstemän. Vi sprutade ur oss idéer och 2011-2012 fick vi mest markanvisningar av alla privata byggmästare i Stockholm. Det var ett kvitto på att vi var på rätt spår, säger Martin.

Som ny i rollen 2010 fick Martin ansvaret att driva projektet Ängsnäs Glänta i Huddinge med nyproduktion av lägenheter, radhus och parhus. Totalt cirka 90 bostäder.

– Jag levde nära projektet i fyra års tid, från en tom äng, via den första säljstarten fram till sista inflyttningen 2014. Det var en resa som gjorde mig väldigt personligt engagerad. Det hela krönades med att Ängsnäs Glänta vann Huddinge Kommuns Skönhetspris 2014, något jag är riktigt stolt över.

Sundprojekt

– År 2004 startades dotterbolaget Sundprojekt AB, med uppgift att utveckla bygg- och fastighetsprojekt i södra Sverige och etablera en långsiktig verksamhet i den expansiva Öresundsregionen.

Fotograf: Line Degerhammar

Ängnäs Glänta

En oas i Huddinge med ljusa, luftiga och genomtänkta bostäder. Granne med ångar och lummiga lövträd – men med storstadens puls bara femton minuter bort. Vann Huddinge kommuns Skönhetspris 2014.

Foto: Line Degerhammar

Martin är i dag vd för Åke Sundvall Byggnads AB och har tillsammans med de andra aktiva familjemedlemmarna samt Stefan Martinsson, vice vd och ansvarig för Entreprenad, fått förtroendet från huvudägarna Bengt och Göran att utveckla bolaget. Men han är ödmjuk inför det faktum att utan deras erfarenhet hade det varit betydligt svårare.

– Vi har fått fria händer att agera och utveckla företaget, men vi har dragit ut riktningen tillsammans med Bengt och Göran. Vi har dragit nytta av deras lärdomar från tidigare kriser, deras stora kontaktnät och den stabila grund de skapat rent kapitalmässigt. Tack vare detta har vi kunnat bli en stark aktör på dagens bostadsmarknad.

Förutom Martin och Johan har även Bengts dotter Hanna Lindskog och Görans dotter Susanna Lemar hoppat på under resans gång. I takt med att företaget växte uppstod ett behov av en mer genomtänkt kommunikation, både gentemot marknaden och internt. Det var i den rollen som Hanna kom in. Susanna

är chef för förvaltningen och jobbar med förädling och optimering av företagets fastigheter samt förbereder för deras kommande hyresfastigheter som är under utveckling. Det senaste tillskottet är Tensta Torn, med 243 studentlägenheter, som står klart under 2017.

– Vi har alla våra egna plattformar och är kunniga inom olika områden. Det ger oss en trygghet och skapar en dynamik i diskussionerna kring bolagets utveckling. Tillsammans har vi en styrka att fortsätta ta bolaget till nya nivåer, säger Hanna.

År 2011 fick Åke Sundvall upp ögonen för Uppsala – en stad som enligt Martin är strategisk att etablera sig i.

– Uppsala är en stad som expanderar snabbt och växer samman med Storstockholm mer och mer. Politikerna i staden har, oberoende av partitillhörighet, en övergripande samsyn på vad som behöver byggas, vilket passar bra med vår vision att skapa stadens mest omtlyckta områden.

Sundbybergs simhall

2015 invigdes Sundbybergs simhall efter att Åke Sundvall gjort en omfattande renovering och tillbyggnad av den befintliga byggnaden. Efter ombyggnationen blev simhallen den första att HBT-certifieras i Sverige.

Foto: Line Degerhammar

”Ensam är inte stark, man måste hjälpas åt för att överleva i den här branschen.”

– Bengt & Göran Sundvall

De sista tio åren har Åke Sundvall ökat sin portfölj av byggrätter. När nyproduktions-satsningen startade 2004 hade de ungefär 150 bostäder i sin projektportfölj – i dag har de nästan 2 600. Bolaget är i ständig utveckling, och en anledning är det långsiktiga relationsskapandet och det personliga anslaget.

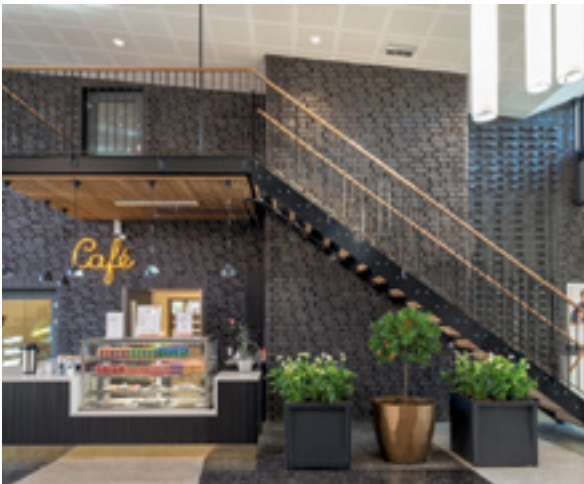
– Jag tror att det faktum att vi är ett familjeföretag uppskattas – det ger en personlig relation. Att vi har funnits i 75 år säger något om vår långsiktighet, säger Göran.

Genom byggboomer, kriser och marknadens skiftningar har Åke Sundvall styrts med stadig hand och nyfiket sinne. Vad som väntar de kommande 75 åren är dolt i framtiden, men Bengt och Göran är säkra på en sak – det är vi och inte jaget som kommer att leda företaget framåt.

– Det är själva kärnan i Åke Sundvall. Vi-andan fördes tidigt över till oss av mamma och pappa, sedan har vi försökt implementera det i firman. Vi måste ta gemensamma beslut som alla står bakom, och hålla ihop om det går åt helvete. Ensam är inte stark, man måste hjälpas åt för att överleva i den här branschen. Och vi tror att Martin, Johan, Hanna och Susanna verkligen förstår vikten av detta, och kommer att fixa framtidens utmaningar med bravur. Åke hade varit stolt!

Fotograf: Line Degerhammar

Kulturskolan i Märsta

–
I Sigtuna kommun har Åke Sundvall byggt en kulturskola i tre plan på sammanlagt 3 000 m². 28 undervisningsrum, två teatersalar och tre danssalar med högt i tak och stora fönster. Kultur och konstruktion i symbios!

Foto: Linus Flodin

Stefan Martinsson, vice vd Åke Sundvall Entreprenad, om värdet av ett bra rykte, gedigen hantverkskunnighet och att utveckla en växande verksamhet med hjälp av storbolagstänk.

Stefan Martinsson

–
Ålder: 54 år.
Bor: Bromma.
Gör: Vice vd Åke Sundvall Entreprenad.

Foto: Rosie Alm

Vad betyder entreprenadverksamheten för Åke Sundvall?

– Projektsidan kläcker idéer, skissar och översätter kreativa visioner till ritningar – vi ser till att de kommer till liv. Vi är själva verkstaden där alla goda tankar och idéer spikas och snickras, gjuts och hamras fram. När projektutveckling och produktion sammansträlar kan vi göra stordåd!

Vilken prägel har du själv satt?

– När jag började 2012 var vi ett 20-tal anställda, i dag är vi närmare 70 och omsättningen har mångdubblats. Vi har blivit några storlekar större och driver ett pågående förändringsarbete med hur vi jobbar med strukturer och system. Jag har tidigare arbetat inom större byggföretag vilket är en ovärderlig erfarenhet när vi nu växer så pass mycket. Jag vet hur vi kan använda ett ”storbolagstänk” för att utveckla Åke Sundvall Entreprenad.

Vad är framgångsreceptet?

– Dels har vi en het, växande marknad, dels har Åke Sundvall en byggmästaranda som bara några få byggfirmor i Stockholm lyckats behålla. Vi har ett gott renommé vilket lockar till sig duktiga medarbetare och spännande uppdrag. Jag tror att kunderna känner att vi är en trygg partner med stor kunskap, kompetens och förmåga att genomföra projekt med bra kvalitet.

Vilket projekt är du mest stolt över?

– Tensta Torn. Det är första gången i min 30-åriga karriär som jag har byggt så högt som 18 våningar. Jag tycker att Tensta Torn tillför stadsdelen något väldigt unikt och andas framtidstro och positivitet. Vi har skapat helt nya studentlägenheter dit unga människor flyttar in och berikar området. Dessutom är det ett landmärke i Stockholm, det 56 meter höga tornet sticker verkligen ut – och upp!

”Vi ger visionerna liv”

– Stefan Martinsson

Byggherrar och arkitekter sida vid sida – en ovanlig syn. Men i projektet kvarteret Barnmorskan i Enskededalen blev just det ett vinnande koncept. Och trots vissa motgångar togs till slut bygget i hamn och blev ett prisbelönt kvarter.

Kvarteret Barnmorskan

Fakta Barnmorskan

–
Antal bostäder: 11.
Bostadstyp: Radhus.
Storlek: 130 m².
Arkitekt: Arkitektmagasinet.
Färdigt projekt: 2010.
Anställda för projektet: 87.

Foto: Line Degerhammar

Bygget av kvarteret Barnmorskan fick ingen flygande start. Just som försäljningen kommit igång kraschade Lehman Brothers vilket försvårade försäljningen. Men med ett ovanligt samarbete mellan arkitekt och byggherre skapades en unik boendemiljö i Enskededalen utanför Stockholm. Så pass unik att den 2011 prisades som Årets Stockholmsbyggnad.

Med en gemensam vision som ankrades i ordet ”smart” enades arkitekterna Lasse Vretblad och Anders Bergkrantz på Arkitektmagasinet och Åke Sundvalls representanter om vad kvarteret Barnmorskan skulle bli. Och med Stockholms översiktsplan om att bygga staden inåt i åtanke skapades ett toppmodernt boende i citylugnt läge av vad som tidigare var en långsmal park.

När de elva radhusen stod redo för inflyttning följde de konstens alla regler inom hållbart byggande vid den tiden. En central bergvärmeanläggning, energismarta fönster och egen återvinningscentral var några av de smarta lösningarna. Dessutom användes bara hållbara material genom hela bygget. Genom att använda odlade träslag till panelen som åldras bra gav det de nyinflyttade ett boende som inte kräver underhåll och istället bara blir vackrare med åren.

Svåra förhållanden, en ovanlig närhet till kunden och ett väldigt lyckat slutresultat. Vägen till att kvarteret Barnmorskan såg dagens ljus var inte spikrak men slutade som ett varmt minne för projektledaren Johan Lins.

Johan Lins
–
Ålder: 46 år.
Bor: Bromma.
Gör: Är i dag vice vd på Åke Sundvall Byggnads AB och ansvarar för projektutveckling.
Foto: Sigrid Malmgren

Ni jobbade tillsammans med arkitekterna redan från ritbordet vilket är ganska ovanligt, hur funkade det?
– Jag minns det som ett väldigt roligt arbete och att jag lärde mig mycket av att jobba så nära arkitekterna. Nyckelordet vi samlades kring var ”smart” – bygget skulle kretsas kring smarta och hållbara lösningar inom allt från material och interiör till yttre design. Att vi tog gemensamma beslut med arkitekterna tror jag var en stor del i att vi kunde följa den visionen om ett smart bostadsområde.
Hur minns du projektet?
– Jag minns det som ett stundtals ganska jobbigt projekt på grund av den ekonomiska krisen. Många köpare drog sig ur och vi fick starta om försäljningen. Det gjorde också att kvarteret Barnmorskan var det enda byggprojektet vi hade

igång under en period och vi hade tid att komma kunderna väldigt nära. Det var bland annat en Hammarby-spelare som köpte ett av husen, och då jag är Djurgårdare passade jag på att skoja med honom och svetsade fast en Djurgårdennyckelring på hans nyckel inför inflyttningen, vilket skvallrar om hur tajta vi blev med kunderna.
Kvarteret Barnmorskan utsågs till Årets Stockholmsbyggnad 2011. Hur kändes det?
– Bra på alla sätt så klart. Ett kvitto på att vi gör bra saker på Åke Sundvall samtidigt som det har varit bra för oss som företag utåt mot kund – priset blev vår ”ok”-stämpel likt den dockan får i tomteverkstaden på julafton. Och så fick vi ju gå till Stadshuset och ta emot pris vilket var ganska coolt. Men främst så står det fina hus där i dag som våra kunder kan leva ett bra liv i, det är jag verkligen stolt över.

”Att ta emot pris i Stadshuset var ganska coolt.”
– Johan Lins

När du vilar ögonen på Skagershuset i Årsta ser du ett ovanligt diskret skrytbygge. Husets storlek och unika träfasad gör intryck, men synar du det i sömmarna är Skagershuset en byggnad där man har sett det stora i det lilla.

Skagershuset

Fakta Skagershuset

Bostadstyp: Lägenheter.
Antal bostäder: 33.
Storlek: 58–110 m².
Inflyttning: December 2013.
Arkitekt: OWC Arkitekter.
Foto: Ola Fogelström &
Line Degerhammar

När nya byggnader ska uppföras i Stockholm krävs tät kontakt med staden. Stockholms stad har nämligen en tydlig målsättning och vision för hur staden ska utvecklas, inte minst rent arkitektoniskt. En vision Skagershuset i Årsta uppfyllde.

OWC Arkitekter och Åke Sundvall vann 2007 markanvisningstävlingen om vad som då var en skogstomt. Och efter en lång process av detaljplanering stod det omtalade Skagershuset klart 2013. Ett drygt 16 meter högt femvåningshus, med en indragen takvåning, som med sitt avskalat unika utförande höjer det vackra 50-talsområdet och fogar samman stadsdelen ytterligare.

Huset utgörs av fler än 100 prefabricerade volymelement – så kallade moduler – gjorda i trä. Men det stannar inte där. Hela fasaden är klädd i cederträ i olika panelbredder som nu efter några år börjat hitta sin vackert gråaktiga färg.

Förutom det uppenbart tilltalande med huset har man inte lämnat något åt slumpen under bygget. Väl gestaltade detaljer och en genomtänkt helhet gör Skagershuset i Årsta till en naturlig, vacker och självklar plats i stadsbyggnadsmönstret.

Sarah Segerman fick som nyanställd hand om Skagershuset som sitt allra första projekt. Hon minns särskilt de högt ställda kraven på byggnadens estetik och skönheten i detaljerna. Tillsammans med kollegan Ulrika Lindencrona tog de projektet från start till mål.

Sarah Segerman
–
Foto: Rosie Alm

Ulrika Lindencrona
–
Foto: Rosie Alm

– Jag var projektledare och kom in i projektet då detaljplanen var antagen och vi skulle börja projektera bygglovshandlingar, handla upp entreprenör och börja säljarbetet av lägenheterna. Några månader efter byggstart gick jag dock på föräldraledighet och min duktiga kollega Ulrika Lindencrona tog vid och rodde det hela i mål.

Vad är ditt starkaste minne?

– Som ny förstod jag snabbt att Åke Sundvall var ett företag som verkligen stod för hög kvalitet och satte en ära i att bygga vackra hus. Vi höll på att jämföra olika fasadalternativ och hade väl landat i att det skulle bli trä, men skulle vi verkligen ha råd med cederträ var frågan.

Skulle det inte kunna bli bra och betydligt mindre kostsamt med granpanel? Det var verkligen inte ett alternativ, tyckte Bengt Sundvall – vem vill ha ett hus med kvistig gran i Årsta? Så ceder fick det bli!

Hur tycker du att resultatet blev?

– Fantastiskt! Jag är så stolt över Skagershuset. Den första tiden efter att det var klart såg jag ofta förbipasserande som stannade upp för att titta på det. Jag kan ju inte veta om de gillade det eller ej, men det verkade beröra dem i alla fall – och det är ju jätteviktigt! Själv tycker jag att det är som en vacker trämöbel som landat på Skagersvägen i Årsta.

”Vem vill ha ett hus med kvistig gran?”

– Sarah Segerman

Som vinnare av Årets Stockholmsbyggnad 2014 och en nominering till Träpriset 2016 blev Skagershuset en stor snackis. Ansvarig arkitekt Björn Ahrenby berättar om ett projekt där inget har lämnats åt slumpen.

OWC Arkitekter

–

Amir Aman
Anna Montagut Costafreda
Björn Ahrenby

Foto: Sigrid Malmgren

”Huset tar plats utan effektsökeri”

– Björn Ahrenby

Berätta om er roll i bygget av Skagershuset!

– Vi på OWC var involverade hela vägen egentligen. Vi var ofta på byggsplatsen för att hjälpa till. Jag minns panelsättningen där vi i princip hade ritat ut varenda planka, och vi blev en viktig part att bolla med de som skulle sätta upp fasaden – att det verkligen blev som vi hade tänkt oss.

Vad är ert starkaste minnen från Skagershuset?

– OWC Arkitekter var ganska nystartade då och ville av uppenbara skäl göra intryck. För Åke Sundvall var det första gången de byggde så nära staden och de var väldigt angelägna om att skapa ett högprofilerat hus. Med andra ord var det tydligt att alla parter verkligen ville göra

något bra av Skagershuset. Ett annat minne är när vi fick se en fullskalig modell av hur fasaden skulle se ut med ett par fönster och de flesta skeptikerna till träet fick upp ögonen för hur snyggt det verkligen skulle bli.

Ni vann både pris och fick nomineringar för Skagershuset, vad är ni mest stolt över?

– Att vi såg det stora i det lilla och inte lämnade något till slumpen, vilket jag tror är anledningen till att vi fick så fina vitsord för Skagershuset. De små detaljerna utgör en riktigt fin helhet och skapar ett hus som tar plats utan att söka effekter. Nomineringarna och priserna tyder på att det är ett hus som talar till både fack- och lekmän – så något måste vi ha gjort rätt!

Slutord

Efter mina studier i Linköping hamnade jag i bygg- och fastighetsbranschen, och för det är jag i dag oändligt tacksam. För i vilken annan bransch finns det man skapar kvar under så många år och upplevs av så många människor? Jag känner en glädje och stolthet när jag passerar gamla projekt som jag på olika sätt varit delaktig i. Det kan vara allt från att ha städat byggarbetsplatsen till att ha varit med och skapat nya hus som förändrat stadsbilden där de är uppförda.

I DET HÄR ARBETET är man aldrig ensam. Bakom varje ombyggnation, renovering eller nyproduktion finns så många personer som alla bidragit med sitt engagemang och kunskande. Att långsiktigt driva ett framgångsrikt bolag är, har varit och kommer alltid att vara ett lagarbete. Det är tillsammans som vi skapar möjligheter till att fortsätta växa, både i våra enskilda roller och som företag.

Många studier visar att familjeföretagande är den typ av bolagsform som över tid är den mest lönsamma, mest hållbara och den med starkast företagskultur. Åke Sundvall har nu funnits i 75 år och det starka engagemanget från familj och medarbetare är påtagligt. Det är vi tillsammans som bygger Åke Sundvalls fantastiska vi-känsla och det som innefattas av vår devis *Byggt av omtanke*.

Med det menas att vi visar hänsyn och bryr oss om varandra – och vårt företag. Att vi bryr oss om de som bor och verkar i de hus vi bygger och förvaltar. Att vi bryr oss om att långsiktigt skapa stadens mest omtyckta områden. Omtanke. Det är känslan som sitter i väggarna på vårt företag och i de hus vi skapar.

Jag vill rikta ett stort tack till alla medarbetare, familjemedlemmar och medbyggare – ja, alla som på olika sätt bidragit till vad vi är i dag och det som vi genom vårt engagemang kan skapa tillsammans.

Nu tar vi sikte framåt – mot de kommande 75 åren!

Martin Sundvall
Stockholm 2017

Foto: Olov Tegby Frisk

PROJEKT GENOM HISTORIEN

Vi har byggt, utvecklat och förvaltat så att det står härliga till – och alla projekt har en speciell plats i våra hjärtan. Här är vår fullständiga lista över alla fastighetsprojekt, entreprenader och nyproduktioner från starten fram till i dag.

PROJEKTNAMN/KVARTERSNAMN	PROJEKTTYP	ADRESS/ORT	ÅR
Snickaren 1	Fastighet	Sundbyberg	1944
Bromma flygplats – Tillbyggnad	Entreprenad	Bromma	1946
Kv Järnstämpan	Entreprenad	Ulsunda	1947
Kv Lappmannen	Entreprenad	Blackeberg	1947
Kv Dragsoffan	Entreprenad	Hökarängen	1948
AB familjebostäder	Entreprenad	Stockholm	1947-2007
Kv Fiberskivan	Entreprenad	Bandhagen	1951
Kv Exponeringen	Entreprenad	Bandhagen	1952
Kv Aborren	Entreprenad	Bergshamra	1953-55
S:t Eriks sjukhus – Tillbyggnad	Entreprenad	Fleminggatan	1954
Riche	Entreprenad	Stockholm	1955-85
Skoldirektionen	Entreprenad	Stockholm	1955-2005
Kv Vallkon och Skällkon	Entreprenad	Rågsved	1956
Kv Säterhöjden	Entreprenad	Rågsved	1956
Panncentral	Entreprenad	Rågsved	1956
Lindarna 10	Fastighet	Alviksvägen 43	1957
Kv Ostkammaren	Entreprenad	Rågsved	1957
Kv Lurö	Fastighet	Farsta	1957-59
Pionen 1	Fastighet	Parkgatan 15–17	1959
Pensionärshem	Entreprenad	Hammarby	1959
Kv Hälla	Entreprenad	Solna	1959
Kv Tärnan	Entreprenad	Solna	1959
Högdalens Centrum	Entreprenad	Högdalen	1959-63
Stataren 11	Fastighet	Svalgränd 4-8	1960
Ählens	Entreprenad	Stockholm	1960-80
HSB-skola	Entreprenad	Lidingö	1960
Tempovaruhus	Entreprenad	Stockholm	1960-80
HSB bostadshus	Entreprenad	Eknäs	1963
HSB bostadshus	Entreprenad	Ektorp	1963
HSB bostadshus	Entreprenad	Upplands-Väsby	1963
Spånga Låroverk	Entreprenad	Spånga	1964
Vasa Real – Tillbyggnad	Entreprenad	Karlbergsvägen 15	1964
HSB bostadshus	Entreprenad	Vallentuna	1964
Kv Torsken 5	Fastighet	Vårdsholmsgatan 7-11	1965
Stockholms Fastighetskontor	Entreprenad	Stockholm	1965-95
Kv Fjällnäset	Entreprenad	Sundbyberg	1965
Alviks skola	Entreprenad	Alvik	1966
Victoria och Diana	Entreprenad	Stockholm	1970-85
Kv Plantskolan	Entreprenad	Enskede	1971-73
Stataren 12	Fastighet	Vegagatan 21-27	1971
Operakällaren "Lagerlunden"	Entreprenad	Stockholm	1974
Big Burger	Entreprenad	Stockholm och Oslo	1975-85
Keyser industribyggnad	Entreprenad	Huddinge	1978

PROJEKTNAMN/KVARTERSNAMN	PROJEKTTYP	ADRESS/ORT	ÅR
Nyboda 1	Fastighet	Nybodagatan 10	1979
Cuprum 2	Fastighet	Falu Torg	1979
Storö 6	Fastighet	Fartsa Torg	1980
Sveafastigheter kontor	Entreprenad	Stockholm	1980-95
Apoteksbolaget	Entreprenad	Stockholm	1980
Kungshallen	Entreprenad	Stockholm	1981-82
Marsvinet 5	Fastighet	Maria Prästgårdsgatan	1981
Gelbgjutaren 4	Fastighet	Gelbgjutarvägen 5	1981
Kurland 6	Fastighet	Kammakargatan 38	1982
Nattskiftet 4	Fastighet	Elektravägen 1	1983
Uven 24	Fastighet	Hornsgatan 93	1983
Uven 25	Fastighet	Brännkyrkagaten	1983
Vallonsmidet 5	Fastighet	Karlsbodavägen	1984
Bergslagen 18	Fastighet	Tegnergatan 47	1984
Drevern 1	Fastighet	Gråhundsvägen 9	1984
Gulmäran 13	Fastighet	Spångavägen 391	1984
Fastighets AB SÅA	Entreprenad	Stockholm	1985-92
Jägaren 6	Fastighet	Tallgatan 15	1985
Apoteket 14	Fastighet	Humblegatan 31	1985
Plogen 13	Fastighet	Katarina Bangatan 38-40	1985
Fasanen 5	Fastighet	Linhagensgatan	1985
Vallonsmidet 6	Fastighet	Karlsbodavägen	1985
Tröskan 5	Fastighet	Sollentunavägen 130	1985
2 Kontorsfastigheter	Fastighet	Miami	1985
Kolonisten 11	Fastighet	Starrbäcksgatan	1986
Kolonisten 12	Fastighet	Starrbäcksgatan	1986
Brännaren 7	Fastighet	Karlavägen 62	1986
Kampsången 4	Fastighet	Banergatan 55-57	1986
Idegranen 5	Fastighet	Tellusborgsvägen 41	1986
Kvarngärdet 30:2	Fastighet	Kvarmtorget 3	1986
Idegranen 6	Fastighet	Majstångsvägen 11	1986
Vågskivan 32	Fastighet	Helgalunden 11	1987
Formen 7	Fastighet	Brahevägen 7	1987
Trygg Hansa	Entreprenad	Stockholm och Danderyd	1987-2005
Årsta 67:1	Fastighet	Stålgatan 8-12	1989
Motormannen 1	Fastighet	Aspholmsvägen 1	1989
Svetsaren 5	Fastighet	Elementvägen 14	1989
Svetsaren 4	Fastighet	Elementvägen 12	1989
Svetsaren 8	Fastighet	Elementvägen 4	1989
Rörmokaren 1	Fastighet	Elementvägen 13-15	1989
Rörmokaren 5	Fastighet	Elementvägen 1-5	1989
Konstruktören 10 & 11	Fastighet	Söderleden 12–14	1989
Virkeshandlaren 7	Fastighet	Boställsvägen 7	1989

PROJEKT GENOM HISTORIEN (forts.)

PROJEKTNAMN/KVARTERSNAMN	PROJEKTTYP	ADRESS/ORT	ÅR
Lantmannen 3-6	Fastighet	Boställsvägen 12-18	1989
Rörläggaren 1 & 3	Fastighet	Aspholmsvägen 4	1989
Valplatsen 3	Fastighet	Birkagatan 36	1989
Fågelbärsträdet 10	Fastighet	Pontonjärgatan 1	1993
Hagen 19	Fastighet	Krukmakargatan 3	1993
Palladium	Entreprenad	Stockholm	1994
Östermalmskolan	Entreprenad	Stockholm	1998
Fodermarsken 1	BRF	Furusundsgatan 3	1994
Folkungaträdet	BRF	Lidnersplan 6	1994
Rensnålen 2	Fastighet	Essinge Brogatan 13	1994
Tendern 2	BRF	Vulcanusgatan 4	1995
Pandora	Fastighet	Västerlånggatan	1995
Kölhalningen 9	Fastighet	Bergsundsgatan 6	1997
Vingrån 9	Fastighet	Kammakargatan 42	1998
Vallonsmidet 7	Fastighet	Karlsbodavägen	1997
Kulan 1	Fastighet	Smedbacksgatan 1	1998
Farao 8	Fastighet	Dalvägen 12	1998
Viggen 20	Fastighet	Brännkyrkagatn 58	1998
Sjökatten 21	Fastighet	Luntmakargatan 73	2000
Stallmästaregården	Entreprenad	Solna	2000
Stadsmuren Förvaltning	Entreprenad	Stockholm	2000-12
Långskeppet 1	BRF	Långskeppsgatan	2001
Hotell Rival	Entreprenad	Stockholm	2003
Bankgirocentralen	Entreprenad	Stockholm	2003-07
Stenbrottet 4	BRF	Huvudstagatan	2004
Svensk Handel	Entreprenad	Stockholm	2004-07
Geten 17	Fastighet	Döbelnsgatan 58	2005
Obligationen 2	BRF	Sparbanksvägen 40-50	2006
Lotteriet 12	BRF	Sparbanksvägen 40-50	2006
Värnskatten 2	BRF	Valutavägen 78-86	2006
Pripps	Entreprenad	Stockholm	2006-07
Kraften 1	Fastighet	Malmö	2007
Muttern 3	BRF	Heleneborgsgatan 15	2007
Luftarten	BRF	Skarpnäck	2007
Ångby Backe	BRF	Ångby	2007
Kronolotsen 1	BRF	Limhamn	2007
Kronolotsen 2	BRF	Limhamn	2008
Tjorven 1	BRF	Gyllins Trädgård	2009
Tjorven 2	BRF	Gyllins Trädgård	2009
Barnmorskan	BRF	Enskede	2010
Barkarby Hage	BRF	Barkarby	2011
Barkarby Hage 2	BRF	Barkarby	2011
Ångsnäs Park	BRF	Huddinge	2011

PROJEKTNAMN/KVARTERSNAMN	PROJEKTTYP	ADRESS/ORT	ÅR
Brf Jacobpers	BRF	Arlöv	2011
Ångsnäs Terrass	BRF	Huddinge	2012
Brf Sundholmen 1	BRF	Limhamn	2012
Kv Trondheim	Entreprenad	Kista	2012
Kv Soldaten	Entreprenad	Stockholm	2012
Brf Lillebror	BRF	Malmö	2012
Skagershuset	BRF	Årsta	2013
Kv Storkvarnen	Entreprenad	Husby	2013
Hotel Rica	Entreprenad	Stockholm	2013-14
Kv Fabriken	Entreprenad	Stockholm	2013
Ångsnäs Trädgårdar	BRF	Huddinge	2014
Triangelhuset – Bibliotek och konsthall	Entreprenad	Märsta	2014
Sjöblick 1	BRF	Skärholmen	2014
Brf Thule Park 1	BRF	Lund	2015
Sjöblick 2	BRF	Skärholmen	2015
Kulturskolan	Entreprenad	Märsta	2015
Brf Villekullagatan 1	BRF	Malmö	2015
Skogsterassen	BRF	Kista	2015
Kv Blålockan	Entreprenad	Sundbyberg	2015
Kv Gräshoppan	Entreprenad	Södertälje	2015
Hågaby	BRF	Uppsala	2015
Brf Thule Park 2	BRF	Lund	2016
Brf Villekullagatan 2	BRF	Malmö	2016
Kv Ugglan – Badhus	Entreprenad	Sundbyberg	2016
Kv Skvalberget	Entreprenad	Stockholm	2016
Kv Repslagaren	Entreprenad	Stockholm	2016
Best Western Hotell – Ombyggnad	Entreprenad	Märsta	2016
Brf Tollare Veranda	Entreprenad	Nacka	2016
Takten	BRF	Barkarby	2016
Kornetten	BRF	Barkarby	2017
Tonen	BRF	Barkarby	2017
Vällingby Alle	BRF	Vällingby	2017
Åkerholmen	BRF	Upplands Väsby	2017
The Garden	BRF	Danderyd	2017
Magelungsterrassen	BRF	Farsta	2017
Tensta Torn	Fastighet	Tensta	2017
Brf Pollux 1	BRF	Helsingborg	2018
Brf Castor 1	BRF	Helsingborg	2018
Trumslagaren	BRF	Barkarby	2018
Estrad	BRF	Vallentuna	2018
Prisma	BRF	Hyllie Malmö	2019
Knäckeipilen	BRF	Uppsala	2018/2019

1942
2017